1854. EEN EN DERTIGSTE JAARGANG. N°. 29

TE ZEGELEN

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag.** De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 1.60, buiten Assen franco per post *f* 1,75.

WOENSDAG 12 APRIL.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve 35 cent zegelregt.

Bij deze Courant wordt een BIJBLAD gratis uitgegeven.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

De Hertog van Mecklenburg, de boodschapper des vredes, die verscheidene Europeesche beursen- en effecten-mannen een vrolijken dag bezorgde, is op 6 April weder van Berlijn naar St. Petersburg op reis gegaan en weder met een eigenhandigen brief van den Koning aan den Czaar. Volgens de *Neue Preussische Zeitung* heeft Engeland de bekende voorstellen des Russischen Keizers afgeslagen, omdat daardoor de oorlog werd *verschoven!*

John Bull is dan wel belust op den strijd!

Frankrijk heeft of zal insgelijks het Petersburger voorstel afwijzen.

Alzoo heeft de Hertog van Mecklenburg een politieke blaauwe scheen geloopen — zeggen de Russen-vijanden met onverholen blijdschap. Maar — vragen anderen — is hij wel anders, dan de brenger van een antwoord op een brief des Konings van Pruissen — een brief, die hem bepaald vroeg, op welke voorwaarden hij vrede wilde?

Intusschen is er nu weder een andere brief, waarin Europa zoo gaarne een blik zou slaan. Het is die door den Keizer van Oostenrijk aan Napoleon III geschreven, en te Parijs gebragt door den heer von Hubner.

Wat behelst dat document? Dit is het antwoord, zegt deze, op Napoleons vraag: „gij hebt in der tijd verklaard, dat het passeeren van den Donau voor u de aanleiding zou zijn om den oorlog aan Rusland te verklaren. Ziet — de Russen trokken over den Donau! Wat zult gij nu doen?" Volgens een ander is de brief, naar welks inhoud de politieke barometer van geheel Europa luistert, eene huwelijks communicatie en eene uitnoodiging tevens aan Napoleon III, om zich op de bruiloft te doen vertegenwoordigen.

Baron von Hubner zou dus niets anders zijn dan „broedneuger."

't Kan wel waar zijn, want die trouwt, geeft feesten en de Keizer van Oostenrijk wil dat op groote schaal doen. Te midden van het gekletter der wapenen onder de heerschappij van Mars, wil hij Weenen in feestgewaad tooijen onder den scepter van Hymèn. Waarlijk, die een voorjaarsreisje wil maken, ga liever naar Weenen, het lustige Weenen, dan naar Bucharest of Varna, naar Silistria of Kalefat.

De eerste Fransche troepen zijn te Gallipoli gekomen en zouden aldaar plegtig zijn ontvangen, en te Konstantinopel stapten aan wal eenige Fransche officieren van administratie, ten einde aldaar hoe langer zoo meer tot waarheid te maken: *de Sultan regeert noch bestuurt.* Een vrolijk vooruitzigt voor den Grooten Heer!

Ook is te Constantinopel aangekomen een Perzisch gezant, de tijding van den Schach brengende, dat hij zich geheel neutraal in de Oostersche kwestie zal houden. De Divan was zeer verheugd met die boodschap; trouwens Turkije heeft daardoor een vijand te minder en vrienden heeft het genoeg.

Het oude spreekwoord: in tijd van nood kan men met zijne helpers wel onder eene korenmaat ronddansen, mag de Sultan niet op zich zelven toepassen. Op een ding echter mag hij wel bedacht zijn, hierop namelijk, dat de vrienden met hem ronddansende, hem er niet onder weg dringen!

De Divan beraadslaagde steeds over een voorstel, om de Grieken, die Turkije bewonen uit te drijven, trouwens hij schijnt overtuigd, dat de Grieksche Regering de insurgenten begunstigt. Het zou dus een vergeldings-maatregel zijn. De Grieksche gezant *moest* op 29 Maart Constantinopel verlaten en een later berigt zegt dat alle Grieken binnen 3 weken het land geruimd moeten hebben.

Van veel gewigt is de verklaring van lord John Russell in het Engelsche huis der Gemeenten omtrent Griekenland. De minister verklaarde aldaar officieel, dat de Grieksche opstand geheel het werk was van het Grieksche hof, en dat de Koning en Koningin den opstand tegen Turkije ten sterkste aangemoedigd hadden.

De tijdingen uit Griekenland zijn zeer belangrijk. De regering van Koning Otto is volstrekt niet bij magte, om de geestdrift te beteugelen, die zijne onderdanen bezielt, om de opstandelingen van Epirus, Thessalie en Macedonie ter hulp te snellen. Mogt de Grieksche regering het beproeven, dan ware eene omwenteling onvermijdelijk. De verlegenheid, waarin de Koning zich bevindt, is groot; aan den eenen kant kwelt hem de vrees voor eene omwenteling in zijne eigene staten; aan den anderen kant wordt hij door Engeland en Frankrijk bedreigd, als hij zich niet verzet tegen elke deelneming zijner onderdanen aan den opstand. Het schijnt dat de twee notaas, die den 24 Maart dienaangaande zijn ingediend, op den meest krachtigen toon gesteld zijn; in de nota van Frankrijk moet nog een weinig de vorm zijn in acht genomen, doch die van Engeland is, naar men verneemt, uiterst scherp, ja beleedigend.

De Russen hebben het kanon tegen het Westen gelost.

Bij Sulina beschoten zij drie handels-schepen en boorden eene daarvan, met zout beladen, in den grond, terwijl het Engelsche stoomschip *Crescent* door kogels werd beschadigd. Weldra zal het geschut der geallieerden hierop antwoorden.

Het verheugt ons, aan onze lezers te kunnen berigten, dat het Russisch koopvaardij-schip, hetwelk te Waterford in Engeland is opgebragt, ten onregte in beslag is genomen, daar hetzelve den dag te voren door den kapitein aan een Engelschen reeder was verkocht. De bemanning is weder losgelaten.

In Engeland zal op 26 April een biddag worden gehouden. Dan wenscht de Natie volgens voorvaderlijk gebruik des Heeren zegen over hare wapens af te smeeken voor de regtvaardige zaak, die haar ten strijde riep. De Russen hebben allang vurige gebeden ten hemel opgezonden, opdat de vijand, tegen wien zij optrokken, moge worden verstrooid, en „het kruis" den zege behale. De Aartsbisschop van Parijs meent ook, dat de Fransche Natie, als zij gewapend tegen het Noorden optrekt, eene heilige zaak verdedigt, en wat de Turk, al die gebeden hoorende, van zijne zaak, uit een godsdienstig oogpunt beschouwd, wel denkt?

Uit Constantinopel schrijft men, dat de bezittingen der Moskeën tot staats-eigendom zijn verklaard. Een hoogstgewigtige maatregel, die dan ook zou afgekeurd zijn door den Scheick-ul Islam, of den Opperpriester, maar tevens zijn ontslag ten gevolge had. De Sultan is nu op een weg, waarop hij goed- of kwaadschiks allerlei besluiten zal moeten nemen, die gevorderd worden door het woord der verschrikking: *oorlog.* Zoo zijn de eischen van Engeland en Frankrijk, ten aanzien van de *regten* en *vrijheden* der Christenen, geheel onbestaanbaar met den hoofd-inhoud van den Koran, en is er ook geen een schriftgeleerde zoo dom, of hij voorziet in het toestaan daarvan eene vernietiging van het Turksch gezag in Europa. De hooge Mahomedaansche Geestelijkheid doet dan ook het mogelijke, om des Sultans naamteekening aan zoodanig tractaat te onthouden, en al mogt de Groote Heer alweder door het kleine woordje *oorlog* **worden gedwongen,** om voor de honderdste keer toe te geven, dan zal de Geestelijkheid haar misnoegen overplanten in het hart der regtgeloovigen, en de geestdrift der Turken, die voor „de halve maan" ten strijde trokken, volgens de bepaalde uitspraken van den Koran, zou wel eens in tegenzin of wrevel kunnen veranderen. Welligt kwamen zij op het denkbeeld, dat, als de Donau en de velden met lijken waren gevuld en bedekt, als duizenden door geschut en zwaard waren verminkt en eindelijk zij 't ook een voordeelige vrede was geteekend — het teeken „des kruises" in Turkije boven dat der „halve maan" zou wapperen, en voor zulk een doel hadden zij den dood toch niet getrotseerd!

Hoe 't zij of worde — wij herhalen onze voorspelling, reeds zoo dikwerf gedaan: Turkije, triomferende althans van de Russen verlost door interventie, zal door de liefkozingen der vriendschap verzwakt zijn geworden, en welligt zal het voor „de halve maan" de beste raad zijn, om hier hare banier maar op te rollen en die in Azie weer te ontplooijen.

Later zal de Europeesche diplomatie de taak wel op zich nemen, om de zegeningen der interventie voor de menschheid te beschrijven, en hen, die daartoe het meeste bijdroegen, de eer te geven, die hen toekomt. Later zal vooral Engeland zijn aandeel in dien voorwaartschen stap der beschaving wel hoog doen gelden, terwijl het in stilte berekent, hoeveel de industrie op het vaste Land van Europa is teruggegaan, onder het gebulder van 't geschut, en hoeveel geld hier en daar is geleend, dat, als het met groote moeite in de kassen der crediteuren terugkeert, tevens ontroofd wordt aan landbouw en nijverheid.

De Montalembert voor de vierschaar van de Wetgevende Magt of de Montalembert tegenover Keizer Napoleon III.... ziedaar een beschuldiger en een beschuldigde, die de aandacht van geheel Europa trekken.

De Montalembert, een der hoofden van de kerkelijke partij, dikwijls van het ultramontanismus in Frankrijk, ja door zijne geschriften en redevoeringen de Europeesche kampvechter voor die partij — de man, die steeds in de bres sprong, als de van God gestelde magten werden bespot of aangevallen — wanneer men de godsdienst als onderdanige dienares der wereldlijke magt wilde gebruiken, — de man, die een lang parlementair pad heeft afgelegd en daarop dikwijls uitbundige lof van vriend en vijand oogstte, 't zij door zijne cordaatheid, 't zij door de heerlijke redevoeringen, die hij te midden van hartstogtelijke vergaderingen uitsprak — de man, die in vier verschillende constituerende vergaderingen zitting had en nooit — hij roemde er op en waarlijk daar mogt hij zich op verhoovaardigen — nooit tot de orde werd geroepen, die ook onder Louis Napoleon de strijder voor 't *gezag* was en zelfs bij de stemming over de *tweehonderd en vijftig millioen francs* zijn *ja* uitbragt, om een bewijs te geven van zijne gezindheid voor het tegenwoordig Keizerschap — de man, die door zijne plaats in het Wetgevend Ligchaam het R. Catholijke Frankrijk vertegenwoordigt .... die man schreef een brief aan Dupin, een vertrouwelijken brief — die brief werd na weken tijds openbaar gemaakt tegen des schrijvers zin en bedoeling, en eenige zinsneden daarin, mingunstig voor het tegenwoordig bestuur, zullen hem op de bank der beschuldigden brengen en hij zal voor 't oog en voor 't gehoor van geheel Europa voor den strafregter staan!

De Montalembert heeft waardig gesproken op de Fransche parlementaire tribune. (Zie onder Frankrijk.) Met vuur en zonder vrees heeft hij zich verdedigd, en menige nuttige les voor de Regering gesproken! Hij heeft, met een vonnis voor oogen, zijn karakter gehandhaafd, en zijn mandaat als volks-vertegenwoordiger eere aan gedaan. De meerderheid van de Wetgevende magt acht hem schuldig, maar in 't hart der Natie, al heeft zij geen moed dat te verklaren, zal hij door zijne stoutmoedige verdediging te hooger staan aangeschreven. En de Regering? Waarlijk, zij kan er in geen enkel opzigt bij winnen. Hare vrienden juichen gewisselijk eene veroordeeling toe, maar wat beteekent dat? Van hunne genegenheid of onderwerping toch is zij meesteres, en daar is dus geen voordeel te behalen, terwijl zij een geacht staatkundige — tot een verklaard vijand maakt.

De Wetgevende Magt in Pruissen neemt, ook al ten gevolge der Oostersche kwestie, eene vreemde houding aan. **Die links is, wordt door haar voor de Regering *regts* en als** de Regering een weinig links wil zijn, toont de meerderheid zich weder *regts.* Het jaar 1848, dit weet men, was het jaar van *afnemen.* Dat begon met het afnemen van kronen en zoo onttakelde men trapsgewijze tot den dorpsschout toe. Als altijd had men het voornamelijk gemunt op den adel en zijne oude voorregten. Dus bleef hier en daar niets over, althans niet in de *geschrevene* Lands-wetten, trouwens die stand en wat hem in 't oog des publieks, door overlevering van vader op zoon, van de overige menschenkinderen onderscheidt, zoo te doen beschouwen en behandelen als de Wetgevende Vergaderingen in het jaar der revolutie voorschreven, was onmogelijk. Wat in 't hart des Volks gegrift is, wordt door één storm niet verjaagd.

En zoo als het gewoonlijk gaat, die te veel *neemt,* moet meestal *teruggeven.* Een voorbeeld daarvan levert Pruissen. Men had in 1848 aan adelijken, afkomstig van het oude Duitsche Rijk, de regten en privilegien ontnomen, die zij als zoodanig bezaten. Een en ander werd later teruggevraagd en door de Eerste Kamer gegeven. Ook de Tweede volgde haar daarin en was zelfs zoo vrijgevig, dat dit bij *Koninklijk bevelschrift* en niet bij de *wet* zou geschieden. Vergeets was het, dat de linkerzijde deze teruggifte door de wetgevende Magt wilde hebben geregeld, vergeefs zelfs dat zij hierin ondersteund werd door het Ministerie — de meerderheid besloot dat het welbehagen des Konings daartoe genoeg zou zijn. Hebben wij geen regt de houding der Tweede Kamer, zij die anders meent zoo angstvallig te moeten waken voor het misbruik der Koninklijke Magt — vreemd te noemen?

Na verloop van 21 dagen zal haar besluit eene tweede proefneming moeten doorstaan en dan zal het blijken of zij

DE VERTELLER ENZ.

Thermometer van een oud vrijer.

Als toegift voor onze Lezeressen.

Jaren.

16 — Onrust en hartkloppingen, bij 't gezigt van een mooi meisje.
17 — Blozen en verlegen zijn, als hij haar aanspreekt.
18 — Hij durft hoe langer hoe beter.
19 — Hij wordt boos, als men hem nog als een knaap durft behandelen.
20 — Hij begint te begrijpen, dat zijn uiterlijk goed is.
21 — Een spiegel is zijn liefste huisraad. Hij bewondert zich zelven gedurig.
22 — Hij is onuitstaanbaar gek geworden.
23 — En gelooft, dat er geene dame is, goed genoeg voor hem.
24 — Hij is, eer hij het dacht, in Cupido's net.
25 — Hij spartelt er weer uit, wijl geen van beiden regt wisten waar zij waren en wat zij zouden doen.
26 — Hij neemt eene voorname houding aan tegen de verlatene ex-dame van zijn hart.
27 — Bewijst eene andere attentiën, in de hoop, dat de eerste zich daarover zal ergeren.
28 — Loopt een blaauwe scheen, en is woedend.
29 — Schimpt op geheel het schoone geslacht.
30 — Is boos als er over huwelijken wordt gesproken.
31 — Beschouwt — meer dan vroeger — de echt uit een finantieel oogpunt.
32 — Houdt schoonheid bij eene vrouw voor eene eigenschap die niet onontbeerlijk is.
33 — Heeft nog altijd eene vrij hooge gedachte van zijne aanvallige persoonlijkheid.
34 — En is van meening, dat hij het jongste en schoonste bloempje uit Cupido's hof kan plukken.
35 — Wordt smoorlijk verliefd op een meisje van zeventien.
36 — Doch is weldra in wanhoop, omdat hij eene tweede scheendecoratie opliep.
37 — Wordt een ligtmis van 't ergste soort.
38 — En vliedt het beste gedeelte van de teedere sexe.
39 — Lijdt veel wroeging, terwijl hij zich zoo te buiten gaat.
40 — De huwelijks-gedachten beginnen weer uit te botten, al zijn het dan geen voorjaars uitspruitsels.
41 — Eene hupsche weduwe doet allerlei plannen in zijn hoofd opborrelen.
42 — Hij waagt het, haar vol eerbied te naderen.
43 — Het eigenbelang behoudt echter de overhand en fluistert hem allerlei bezwaren in.
44 — De weduwe houdt zich geretireerd, omdat zij voorzigtiger is, dan hij.
45 — Nu krijgt hij een afkeer van het vrouwelijk geslacht.
46 — En wordt jichtig en zenuwachtig.
47 — Wat zal er van mij worden, als ik oud ben? vraagt hij aan zich zelven.
48 — Hij vindt het alleen-leven onverdragelijk.
49 — Neemt eene knappe en kloeke vrouw als huishoudster.
50 — De zenuwen beginnen sterker te spoken en de jicht plaagt hem ontzettend.
51 — De huishoudster bevalt hem, als zeer geschikt voor zieken-oppaster.
52 — Hij voelt een zeker iets voor haar.
53 — Maar zijn trots verzet zich tegen het denkbeeld, een huwelijk met haar aan te gaan.
54 — Hij is bitter verlegen. Wat zal hij doen?
55 — Intusschen wordt hij door haar beheerscht en dat maakt hem ongelukkig.
56 — Met diepe droefheid begrijpt hij, dat hij van haar moet scheiden.
57 — Zij zegt hem, onder zulke omstandigheden, de dienst op.
58 — Inmiddels worden jicht en zenuw-toevallen heviger en de gal begint hem ook te plagen.
59 — Hij wordt erg ziek, laat de weduwe roepen, en zegt, haar te willen trouwen.
60 — Zijn toestand verergert — hij vermaakt aan zijne huishoudster al zijn goed en zegt dit aardsche tranendal voor eeuwig vaarwel.

Concurrerende Restauratiën.

Voor eenigen tijd — zoo verhaalde men — stierf te Londen de eigenaar eener druk bezochte restauratie, die met geleend geld was begonnen en wel vóór hij de gemaakte schuld geheel kon afdoen. De weduwe zette de affaire voort en met zulk goed gevolg, dat een speculerend bakker, aan 't andere eind der straat, haar zijne hand ten huwelijk bood. De weduwe weigerde die te aanvaarden en daardoor was de geblaauwscheende bakker zóó toornig, dat hij zijne bakkerij er aan gaf en eene restauratie opende naast die der preutsche

nog dezelfde gevoelens, omtrent de regten en privilegien der adels-partij aankleeft.

De Pruissische Kamer heeft het door de Regering gevraagde crediet à 30 millioen Thalers toegestaan, en alle amendementen, die onbescheiden, althans al te nieuwsgierig, vragen: *waarvoor?* en *waartoe?* verworpen.

Pruissen heeft een protocol, door de Mogendheden gesteld, geteekend, waarbij het goedkeurt, wat er na de oorlogsverklaring van Engeland en Frankrijk aan Rusland door genoemde Mogendheden is geschied. Te Parijs baarde deze teekening veel genoegen, en men zag daar reeds in verbeelding de Oostenrijkers en Pruissen de Russen van achteren aanvallen!!

Er behoort veel Turken-liefde toe, om dat te gelooven, maar het feit is toch belangrijk en geeft aan het Westen veel *zedelijke* kracht tegen het Noorden.

Als Parijs eens holt, weet het van geen staan, zoo min in eene voorwaartsche als achterwaartsche beweging. Zoo maakte men zich reeds vrolijk met eene tijding, dat de Russen den Donau weder waren overgetrokken, natuurlijk met den rug naar Constantinopel!

Van het tooneel des oorlogs zijn zulke tegenstrijdige en verwarde berigten, dat wij ons van derzelver mededeeling onthouden.

Namik-Pacha, Turkije's bekwaamste financier en dien 't gelukte om Rothschild tot Turkije's crediteur te maken, op het punt staande, na zoo gelukkig volbragte zending, Frankrijk te verlaten, ontving op 't zelfde oogenblik eene akelige Jobs-tijding. Rothschild verbrak het contract der aangegane leening! Waarom? Dat zullen wij nader wel eens vertellen. En hoe zal het dan gaan met de voorschotten door Frankrijk en Engeland op die leening gedaan? Als de Sultan dat niet weet, zullen de beide hooge en magtige crediteuren er wel raad op weten. Zij zijn in Turkije immers als te huis. Voor Namik is het echter zeer onpleizierig.

De Koning van Denemarken zal waarschijnlijk zijn Ministerie ontslaan. Dat collegie stond ook geheel alleen, want het was door de geheele volks-vertegenwoordiging in den politieken ban gedaan. Ook had Z. M. eene conferentie met Napier, die vele dingen vraagt, waaraan Zijne Deensche Majesteit, met het eene oog naar Rusland gerigt, hoogst ongaarne voldoet. Denemarken is neutraal, maar — in zooverre Engeland dit zal *laten* toepassen. De Koning kan, Napiers eischen inwilligende, geen ander antwoord geven, als: *nood breekt wet*.

Volgens eene telegrafische depêche, door het Oostenrijksche *Fremdenblatt* medegedeeld, zou er op 2 April tusschen de Russen en Turken in de nabijheid van Hirsowa en Silistria een hevig gevecht hebben plaats gehad.

De Hertogin Regentesse van Parma, heeft de gedwongene leening, door wijlen haar echtgenoot uitgeschreven, geschorscht. Men ziet hieruit, dat de moord aan haar echtgenoot gepleegd, hoogstwaarschijnlijk wel eene politieke strekking had.

Op de Fransche Oostzee-vloot is eene afdeeling landingstroepen ingescheept.

Wij deelen nog de volgende telegrafische tijdingen mede:

WEENEN, 9 April. Heden is het nieuwe protocol der vier Mogendheden onderteekend, waarbij verklaard wordt, dat tusschen allen de meest volmaakte overeenstemming betreffende de Oostersche kwestie bestaat, namelijk: integriteit van het Turksche grondgebied, ontruiming der Donau-Vorstendommen door de Russen, gemeenschappelijke afspraak bij alle besluiten en verbetering van het lot der Christenen in Turkije.

WEENEN, 10 April. Berigten van het oorlogstooneel van 5 dezer melden niets van eene battaille bij Hirsowa; integendeel wordt gezegd, dat de Russen tot aan den muur van Trajanus zijn voortgerukt, zonder eenigen vijand te ontmoeten.

BRUSSEL, 10 April. Het berigt is ontvangen, dat het offen- en defensief tractaat tusschen Frankrijk en Engeland geteekend is.

Prins Napoleon is 9 dezer uit Parijs vertrokken.

Uit Alexandrie wordt van 3 dezer gemeld, dat de ijzeren spoorweg gedeeltelijk voor de overland-passagiers geopend is.

Vier Engelsche fregatten en een stoomschip zijn den 5 dezer Hammer op het eiland Bornholm gepasseerd.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Den 7 dezer werd in het St. Elisabeths-Gasthuis te Haarlem gebragt het lijkje van een pasgeboren kind, benevens de moeder er van, die, als keukenmeid in dienst zijnde bij eene der aanzienlijke familien, uit vrees van bij ontdekking harer bevalling hare dienst te zullen moeten verlaten, haar kind, na zich zelve verlost te hebben, op eene onmenschelijke wijze moet hebben gewurgd.

— Men meldt uit Breda, dd. 7 April: Het examen der onderofficieren tot officier is afgeloopen, en van eene welonderrigte zijde verneemt men, dat drie vijfde, of ruim dertig hunner, aan de bepaalde voorwaarden hebben voldaan, van wie de aanstelling nu spoedig zal volgen.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft 10 dezer aangenomen de ontwerpen, betreffende het dok te Willems-Oord, alsmede omtrent de waterkeeringen in Zeeland, de verhooging der begrooting van het budget van Oorlog en de vereeniging van gemeenten.

Utrecht, 9 April. Wij vernemen met genoegen, dat Z. M. de Koning zwarigheden maakt, het verzoek om ontslag uit zijne betrekking aan den Hoogleeraar *Mulder* in te willigen. Z. M. schijnt, in overleg met HH. Regering en met heeren Curatoren der Utrechtsche Hoogeschool, naar middelen uit te zien, om den waardigen Leeraar aan onze Hoogeschool verbonden te houden op eene wijze, waardoor de bezwaren worden uit den weg geruimd, die uit de menigvuldige en moeijelijke werkzaamheden, aan die betrekking verknocht, voortvloeiden. *Utr. Ct.*

Aalten, 7 April. Eergisteren passeerden hier ruim 40 landverhuizers, komende uit Winterswijk, om zich naar de nieuwe wereld te begeven. Onder hen was eene bruid en een bruidegom, die liever met de anderen vertrokken, dan 24 uren te wachten, tot hun huwelijk bevestigd en zij van bewijzen voorzien zouden zijn.

Dedemsvaart, 6 April. Naar men verneemt, is de inwijding der nieuwe kerk te Lutten, aan het boveneinde van dit kanaal, uitgesteld tot in de maand Mei e. k.

Numansdorp, 6 April. De bouwman *P. V.*, wonende onder het naburig dorpje Klaaswaal, heeft deze week 10 driejarige ossen verkocht voor de som van *f* 235 per stuk. Ofschoon de prijzen van het vee niet gestegen waren, is dit toch een zoo hooge prijs, als niemand zich herinneren kan.

Groningen, 6 April. In de meeste gemeenten ten platten lande dezer provincie begint men thans, voor zoo verre zulke inrigtingen daar nog niet bestaan, konijnen-fokkerijen op te rigten. Men ontbood daar de raskonijnen uit deze stad uit de inrigtingen van de heeren *de Sitter*, *Ali Cohen* en *Post*. Ten gevolge van de talrijke aanvragen zijn de daar aanwezigen niet alleen verkocht, maar heeft men ook nog eene belangrijke bezending uit Belgie laten komen en in weerwil daarvan is men nog genoodzaakt de voordurende aanvragen af te wijzen. Het spreekt van zelf dat dit een belangrijken invloed op den prijs der konijnen uitoefent.

10 April. De heer Dr. *F. W. B. van Bell*, predikant te Hoorn, heeft voor het beroep herwaarts bedankt.

— Uit Appingadam schrijft men ons het volgende:

Had men voor eenigen tijd de gegronde hoop, om voor rekening eener Engelsche maatschappij eene stoombootdienst tusschen Delfzijl en Londen tot stand te zullen krijgen, die hoop werd, tengevolge bedreigde concurrentie, in dat bedrijf in Engeland bestaande, verijdeld, zoodat van die zijde hier alles, zoo als het scheen, aan den grond lag; — ten tijde evenwel, dat men te Appingadam en Delfzijl die gegronde hoop koesterde, bragten eenige ingezetenen van die plaatsen vereenigd, eene maatschappij tot stand, om daarmede de stoombootdienst te ondersteunen, door voor hare rekening handel te drijven op Londen; — het is dan nu ook weder, dat door de ijverige werking van de maatschappij *Eems- en Fivelstroom* er weder eenige hoop tot verwezenlijking van deze voor handel en landbouw zoo onontbeerlijke zaak bestaat. Die maatschappij, nl., aangespoord door het gevoel van behoefte, 't welk deze provincie al sedert lang heeft aan zoodanige stoombootdienst, is gisteren, na oproeping der aandeelhouders, vergaderd geweest, en heeft besloten, te ondernemen, of zij tot stand kan brengen een voldoend kapitaal tot aankoop van eene geschikte stoomboot, waarmede de dienst tusschen Delfzijl en Londen kan worden verrigt, benevens zoodanigen handel, als strekken kan, om daaraan de noodige ondersteuning te geven. Voorts moet in deze vergadering benoemd zijn eene commissie, om te formeren een programma voor de, zoo als men haar aanvankelijk reeds noemde, »provinciale stoomboot-maatschappij," en is besloten, dat programma met en benevens eene lijst ter inteekening en opgave, aanwijzende calculatief de jaarlijksche nadeelen voor deze provincie van het niet bestaan van eene stoomboot op Londen, te doen drukken en op onderscheidene plaatsen dezer provincie ter inzage en deelneming neder te leggen. *Pr. Gr. Ct.*

— Naar men verneemt heeft de heer *Balkema*, concessionaris van een daar te stellen spoorwegnet in de noordelijke provincien, een gunstig advies over zijne onderneming ontvangen van de Kamer van Koophandel te Amsterdam, en hoopt men dit eveneens van die te Rotterdam. *Id.*

Hardenberg, 9 April. In eene eenzame woning, midden in het Hardenbergerveld, had gister een treurig ongeluk plaats. De vrouw gaf aan het herhaald dwingen van het eenjarig knaapje eindelijk gehoor en gaf het een stukje vleesch. Plotseling wordt het kind hevig benaauwd, de vader grijpt het, schudt het, loopt heen en weder doch alles was te vergeefs. Voor dat men tijd had geneeskundigen bijstand in te roepen was het kindje reeds gestikt en een lijk. — De ouders wier eenig kindje het was, zijn ontroostbaar. *Prov. Ov. Ct.*

Deventer, 9 April. Op de ijzergieterij van de heeren *Nering Bögel & Co.* is dezer dagen vervaardigd een geheel dak van ijzer voor de R. K. kerk te Padang. Het ten vorige jare afgeleverd pragtig grafmonument voor den generaal-majoor *Michiels* is, naar men verneemt, niet te Java aangekomen. In Sept. 1853 werd het reeds daar verwacht. Den 15 Jan. was het nog niet gearriveerd en men vermoedt dat het schip verongelukt is. *Id.*

Goes, 6 April. In het naburig dorp Kappelle had gisteren een treurig ongeluk plaats. Zekere boerenknecht, zoon van den landbouwer *Nijsse*, geraakte, van het veld terugkomende, met paard en wagen op hol. Om de paarden weder meester te worden, windt hij de leidsels rondom den arm, doch niets mogt baten. Integendeel, de paarden trekken hem over het voorstuk van den wagen heen, hij valt tusschen de paarden in en was doordat de wagen hem over het hoofd ging in weinige oogenblikken een lijk.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

In de redevoering, die de heer de *Montalembert* in de zitting der kamer van afgevaardigden uitsprak, waarin magtiging werd verleend tot het instellen van regtsvervolging tegen dat lid, heeft hij met eene in de omstandigheden merkwaardige stoutheid gesproken van het nut eener oppositie, tegenover de handelingen van Napoleon III.

»Men heeft mij meermalen gevraagd — zeide de heer de *Montalembert* — waarom ik, bij de scherpe veroordeeling, die mijn brief aan den heer *Dupin* bevat, lid der kamer van afgevaardigden ben gebleven, en mijne demissie niet heb ingezonden? Ik antwoord daar thans op, dat ik niet wilde wanhopen aan de wetten van mijn land, dat ik mij voor de kamer van afgevaardigden eene zedige rol voorspiegelde, belangrijk juist door hare zedigheid, en die een tegenwigt moest verschaffen voor een al te magtigen wil! Het is voorwaar gemakkelijk alle verantwoordelijkheid van zich af te schuiven en zich na een langen worstelstrijd terug te trekken. Ik daarentegen heb het voorbeeld willen geven, hoe men zich behoort te bedwingen, na zich langen tijd te hebben verzet. Als voorstander van vrijheid en van wet, heb ik gedacht dat mijn voorbeeld niet zonder eenig nut zou zijn in een land, dat zich al te dikwerf van zijne krachteloosheid en onderwerping heeft weten te troosten, door het geweld zijner revolutionnaire bewegingen.

»Aan hen, die mij den door mij afgelegden eed tegenwerpen, antwoord ik: dat ik werkelijk trouw aan den keizer en gehoorzaamheid aan de constitutie gezworen heb. Ik geloof niet deze verbindtenis geschonden te hebben; maar het komt mij voor, dat gehoorzaamheid geene goedkeuring en toejuiching behoeft in te sluiten, noch dat zij vereischt, dat men in den grond zijns harten al datgene goedkeurt, wat men ziet gebeuren.

»Niet door gevoelens, maar door daden bewijst men gehoorzaamheid. Ik heb beloofd van nimmer in opstand te komen, van nimmer zamen te spannen, van nimmer het bestaan der regering te bespreken: maar nimmer heb ik beloofd van mij te zullen onthouden van de kritiek der daden, die ik afkeur. Alle kritiek te verbieden en te verklaren, dat eene regering niet bestaan kan met eene oppositie, hoe gematigd zij ook moge zijn — staat gelijk met den ondergang der regering voor te bereiden. Ik wil niet veronderstellen, dat men den tegenwoordigen senaat of deze kamer wil veroordeelen, om den senaat of de kamer van afgevaardigden van het voormalig Keizerrijk, na te volgen. Verre zij het van mij, om mij aan personen te hechten; ik zal slechts gewagen van de herinneringen, die mij de geschiedenis biedt. Het ware toch een treurig model, die voormalige wetgevende vergadering, bij wie nimmer het denkbeeld oprees om een verwijt te wagen, zoolang de voorspoed van »den meester" duurde, maar die, in 1813, plotseling ontwaakte op het gerucht van den vijandelijken inval, die onze grenzen bedreigde, en toen een adres uitvaardigde — waarop de Keizer antwoordde: »*gij hadt mij dat vier jaren vroeger moeten zeggen!*" Dat antwoord, men heeft het tot dusver welligt niet met genoegzame rijpheid overwogen.

»De senaat deed nog erger: hij wachtte tot dat de leeuw gebreideld was, en hij onderteekende, tegenover de vreemde bajonnetten in Parijs, den val van »den meester," zich daarbij grondende op een lange reeks van hevige beschuldigingen! De senaat berokkende zich daardoor dan ook het vernietigende antwoord van Napoleon: »waarin hij constateerde, dat de senatoren deel hadden genomen aan *alle* de gebeurtenissen, aan *alle* de daden, die zij hem thans als misdaad toerekenden, en waarin hij zeide, dat wanneer hij, Napoleon, de menschen had veracht, de wereld thans zoude moeten erkennen, dat hij gelijk had." — Is dit nu het ideaal, dat men aan de groote staatsligchamen van het nieuwe Keizerrijk wil stellen? Wil men thans op nieuw eene rol doen navolgen, die daarin bestaan heeft, dat men stilzwijgend eene jaarwedde genoot en onmiddelijk den meester van den troon vervallen verklaarde, toen de dagen van tegenspoed genaakten?

»Een zeker aantal mannen, die onder de twee laatste monarchiën tot de oppositie behoorden, hebben in deze dagen eene nieuwe eeredienst uitgevonden: »de eeredienst van het gezag." Wat mij betreft, ik heb steeds het gezag verdedigd, zoolang het aangevallen werd. Thans, nu het veilig is, kan ik aan het gezag niet alle mijne overige gevoelens opofferen. Tegen het begin van despotismus in dezen tijd, herhaal ik hier de woorden, die ik onder de republiekeinsche regering reeds zeide: »Gij kunt het ligchaam van Frankrijk beheerschen; maar vergeet niet rekenschap van zijne ziel te houden; die ziel, thans in slaap gedompeld, zal eenmaal ontwaken, en dan zal het *vrijheid* zijn!" Evenmin als de inbeslagneming der goederen van de familie Orleans eerlijk was, evenmin is het gematigd, dat men mij om den inhoud van een brief vervolgt, die zonder mijne toestemming of medeweten, door den heer Dupin werd openbaar gemaakt. Toen ik tot de regering van Napoleon III toetrad, dacht ik, dat zij eerlijk en gematigd zoude handelen, — ik zie mij daarin bedrogen!" —

De uitvoerige rede van den heer Montalembert, waarvan het voorgaande een zakelijk uittreksel is, werd door de afgevaardigden herhaaldelijk met gemurmel van afkeuring begroet.

— Het is nu uitgemaakt, dat in het departement de l'Isère een kamp zal geformeerd worden, waar men de manschappen zal oefenen, die bestemd zijn, om, zoo noodig, de expeditie-troepen in het Oosten te gaan versterken.

— Omtrent het toegestane verzoek tot vervolging van den heer *de Montalembert*, zegt men, dat de voorzitter der kamer een keizerlijk besluit bij zich had, waarbij het verzoek tot vervolging werd ingetrokken, 't welk de stemming zou hebben voorkomen, indien de graaf genoegzaam zijn leedwezen had betuigd over den inhoud van den brief. Het begin van de redevoering van den graaf was er voldoende gematigd toe; het slot echter had het plan doen in duigen vallen.

— Geen enkel Russisch dagblad verschijnt meer in Frankrijk; het ministerie van binnenlandsche zaken ontvangt er zelfs ook geen. Men weet niet, of de verzending dier dagbladen uit Rusland verboden is, dan wel of ze in Duitschland aangehouden worden.

ENGELAND.

Admiraal Napier heeft aan de mariniers van zijne vloot de oorlogsverklaring bekend gemaakt bij eene dagorde, waarin hij onder anderen het volgende zegt: De vijand is talrijk en moedig; indien men ons een zeeslag aanbiedt, doet dan uw pligt; zoo de vijand voortgaat zich in de ha-

---

weduwe. Om nu spoedig gasten te lokken, maakte hij, zooals het de gewoonte is onder de zich pas vestigende Londensche bakkers, de portien éens zoo groot, als de prijs toeliet. 't Natuurlijk gevolg hiervan was, dat de weduwe hare menschen verloor en op het punt stond bankroet te gaan, toen een vriend haar's overleden man's, die ook een klein sommetje in de zaak had, hare kamer binnentrad. Zij klaagde aan dezen haren nood. »O! riep hij — staat het zoo! wees gerust. Ik zal u weder gasten bezorgen, zoo waar als ik uw vriend ben!" — hij ging heen. Tegen 6 ure des middags, toen de ex-bakkers restauratie vol menschen zat en de eigenaar zich in de keuken bevond, trad de vriend der weduwe, in de kleeding van een gemeen persoon binnen, drong, de ellebogen uitslaande, tusschen de aanzittenden, tot aan het buffet door, wierp een paar *doode katten* van buitengewone grootte op de tafel en riep met luider stemme tegen een der Jan's: »zeg tegen uw heer, beste vriend! dat ik met deze *twee* de *drie dozijn*, in deze week volmaak en morgen middag de overige *vier* breng!"

Toen keerde hij zich om, en ging bedaard de deur weer uit.

Oogenblikkelijk sloop de eene gast na den anderen de eetzaal uit. »Kattenvleesch!" mompelden allen, meer of minder boos, ja zelfs misselijk, en de »drie fleschjes" in de ...*street* hadden geen bitter genoeg, om de zieken te restaureren. Reeds op den volgenden middag zag de arme weduwe hare anders ledige tafels weder bezet — de bakker-restaurateur droogde op een galop uit en de »ware vriend in nood" de katten-leverancier, kreeg tot prijs voor zijn vernuft de hand der weduwe. *Zond.bl.*

ALLERLEI.

Lablache en de koning van Napels.

Iedereen kent de talenten van *Lablache*, echter minder algemeen is zijne afgetrokkenheid bekend. In dit opzigt zoude hij met goed gevolg hebben kunnen wedijveren met den overledenen hertog van *Brancas*. Gedurende het laatste verblijf van den beroemden zanger te Napels, werd hij op zekeren morgen naar het paleis des Konings geroepen, dat dikwijls gebeurde, daar de Koning zeer veel van zijne koddige gebaren en zijn onveranderlijk goed humeur hield. *Lablache* voldeed aan de uitnoodiging en voegde zich, terwijl hij bij den Koning aangemeld werd, bij de hovelingen, die in groote menigte in de voorzaal vergameld waren. Bij iedereen bekend, en met de hem eigene vrolijke vrijmoedigheid, vroeg de kunstenaar verlof, den hoed op het hoofd te mogen houden, daar hij verkouden was. Na een kwartier wachtens, kwam er een kamerdienaar melden, dat de Koning den heer *Lablache* dadelijk bij zich begeerde te zien. *Lablache* dacht in zijne haast niet aan den hoed, die hij opgehouden had en greep den eersten den besten die hij op de hand was. Zoo kwam hij in het kabinet des Konings, die, toen hij hem zag, in een luid lagchen uitbarstte. *Lablache*, verbaasd over deze luidruchtigheid, waarvan hij niets begreep, vroeg den Koning: »Mag ik u vragen Sire! wat tot de vrolijkheid van uwe Majesteit aanleiding geeft?"

Mijn waarde *Lablache*, antwoordde de Koning, zeg mij welken van de twee hoeden u toebehoort, die welken gij in de hand of dien gij op het hoofd hebt? of is het misschien een voorzorg? — O drommels! riep *Lablache* in eene grappige wanhoop uit, daar hij zijne verstrooijing bemerkte; »wel, twee hoeden zijn te veel voor iemand, die geen hoofd heeft."

—

Boomkweek.

Men heeft eene uitvinding gedaan om de fruitboomen te vermeenigvuldigen zonder tot de gewoone inëntingen toevlucht te nemen. Men neemt een goed afzetsel van eenen appel-, peeren- of ander boom, en men plant het in een patater. Men steekt den aardappel met het afzetsel in den grond, op zulker wyze dat het laetste uitsteekt. Weldra schiet het afzetsel wortel, het ontwikkelt zelf zich en eindigt met eenen schoonen boom, die vruchten voortbrengt. *Een Vlaamsch blad.*

—

De Pruissische Regering — zegt de Noord-Brabander — heeft aan de eerwaardige leden van de Societeit Jezus de vrijheid gegeven, om Keulen weder in te trekken. Hetzelfde blad hoopt, dat het tijdstip is genaderd, waarop God de tergende *uitdaging* des Czaars tegen Jezus *ware kerk* op de puinen des ongeloofs zal doen zwichten.

—

Over zekere kenteekenen van goede leghennen.

Er is eene fransch werk verschenen, van den veearts Prangè onder den titel: »*Zekere kenteekenen, waaraan goede leghennen te onderscheiden zijn, en practische aanwijzingen tot het mesten van kuikens en ander gevogelte.*" Tot dit werk gaf de algemeen heerschende, doch onjuiste meening aanleiding, dat de hen, door 't uitbranden van den stuit, tot de voortplanting onbekwaam, en zoo doende hare mesting bespoedigd werd. De weêrlegging dezer dwaling leidde den schrijver tot eene uitgebreide en nauwgezette studie van al wat tot de

vens te verschuilen, zullen wij hem opzoeken. De uitslag zal afhangen van uwe bedaardheid, van uwe behendigheid in het rigten van de kanonschoten, van uwen moed. Doet uw pligt en de overwinning is aan ons.

— Het schijnt dat men het plan opgegeven heeft, om het Engelsche korps, dat zich te Marseille of te Toulon zou inschepen, door Frankrijk te laten passeren. Alle Engelsche troepen zullen direct uit Engeland naar het Oosten vertrekken. Alleen een gedeelte van den staf zal zich over Parijs naar een der Fransche havens van de Middelandsche Zee begeven.

— De gemeente-Raad van Londen heeft besloten, door tusschenkomst van den lord-mayor en de voornaamste waardigheidsbekleeders der city, aan de Koningin een adres aan te bieden waarin de burgers der city van Londen, de Koningin hunne hartelijke ondersteuning in den oorlog met Rusland toezeggen.

— Volgens eene opgave van de hoeveelheid zegels der dagbladen in 1851, 52, 53 heeft de *Times* in 1853 bijna 14 millioen gebruikt. Daar het blad 312 maal 's jaars verschijnt, maakt dit eene uitgifte van ongeveer 45000 exemplaren daags. Het hoogste nommer daarop volgende is *Lloyds Weekly London*, dat 4,648,025 zegels noodig had in 1853, zijnde meer dan een millioen boven 1851. Daardoor staat dat blad boven de *Illustrated Londen News*, die zeer verminderde, hebbende slechts 4,116,598 zegels gebruikt in 1853 tegen 7,574,214 in 1851. Het gezamenlijke getal week- en dagbladen in de opgave beloopt 125 voor Londen alleen.

BELGIE.

In de Kamer der volksvertegenwoordiging en in den senaat is 6 dezer het ontwerp van wet aangenomen, waarvan het 1e art. luidt: „De beide verdragen, het een litterariesch en het ander commercieel, gesloten 22 Aug. 1852, en het handelverdrag van 27 Feb. 1854, tusschen Belgie en Frankrijk, zullen van heden in volle werking treden." In het 2e art. worden de regten van in- en uitvoer bepaald.

Bij de beraadslagingen, gisteren in den senaat gehouden, hebben de heeren *Lauwers*, *Laureux*, enz. de wet bestreden en de ministers hebben ze verdedigd. De heer *Lauwers* toonde aan dat, het litterarisch verdrag den ondergang van de boekdrukkunst (den nadruk) zou zijn. 's Middags 1 ure hebben de drukkers en letterzetters van al de drukkerijen dezer stad zich in eenen talrijken optogt naar het stadhuis begeven, om aan den griffier van den senaat, den heer *Misson*, een verzoekschrift over te geven, verzoekende de verwerping van het litterarisch verdrag tusschen Belgie en Frankrijk. Het verzoekschrift was door vele honderden van werklieden geteekend, die door het beletten van den nadruk hun brood zullen verliezen. De Senaat heeft de wet echter met 27 tegen 10 stemmen aangenomen.

ZWEDEN.

De komst van de Engelsche vloot moet in Zweden eene sterke beweging veroorzaakt hebben; men hoopt namelijk, dat de tegenwoordige gebeurtenissen aanleiding zullen geven tot terugbekoming van Finland.

RUSLAND. TURKIJE.

Twee schepen van de gecombineerde vloot in de Zwarte zee, die eene verkenning gedaan hebben, langs de kusten, brengen eindelijk de oplossing van het gerucht, als zouden zij op positiën, die door Circassiers bezet waren, gevuurd hebben. Dit gerucht vindt in het volgende zijn oorsprong: „Toen de Russen het door hen in brand gestoken fort Pshad verlieten, werd het onmiddelijk door de Circassiers geplunderd. De beide fregatten, die met den loop der gebeurtenissen onbekend waren, zonden bij hunne aankomst booten naar den wal, om inlichtingen te verwerven; deze booten werden echter met geweerschoten door de Circassiers ontvangen, doch toen zij door een Circassischen loods hadden vernomen, dat zij Franschen en Engelschen voor zich hadden, veranderde alles van gedaante. De Circassiers, die noch de Fransche noch Engelsche vlag kenden, waren aanvankelijk van meening geweest, dat zij op nieuw door de Russen aangevallen werden. De vergissing opgehelderd zijnde, vielen de opperhoofden aan de voeten der commandanten, en smeekten hun vergiffenis voor de onwillekeurige dwaling. De Circassiers gaven zoo veel blijken van geestdrift, dat zij zelfs de handen en kleederen der vreemdelingen kusten. Zij verhaalden, dat Schamyl zich in het zuiden van Circassie bevond, waar hij al de bevolkingen tegen de Russen opzette; zij prentten zich de Fransche en Engelsche kleuren diep in het geheugen, ten einde langs de kustplaatsen de noodige waarschuwingen te kunnen geven en gaven voorts de stellige verzekering, dat, bij het eerste kanonschot van de gecombineerde vloot, al de bergbewoners zich als één man op de Russen zullen werpen. — Men weet overigens, dat eene deputatie van Schamyl te Konstantinopel is aangekomen.

— Men verneemt, dat lord Clarendon zou verklaard hebben, dat de voorregten, die voor de Christenen in Turkije verkregen zouden worden, zich ook zouden uitstrekken tot de Israelitische onderdanen van de Porte.

CHINA.

Pater Clavelein, aalmoezenier aan boord der Fransche stoomboot Cassini, heeft Nanking in het laatst van December bezocht en aldaar de opstandelingen ontmoet. Hij eindigt zijne schets met de opmerking: „De revolutie, die hier plaats vindt, is eene merkwaardige geschiedenis, doch voor zooveel men oppervlakkig oordeelen kan, bevordert zij meer *Mahomedaansche* en *Protestantsche* dan *Christelijke* doeleinden."

ITALIE.

In Sardinie is men voornemens de kloosters op te heffen, eene verordening daartoe is reeds door den koning geteekend; doch de hertog *de Guiche* heeft, namens de Fransche regering, hiertegen bezwaren ingebragt, en verklaard, dat de keizer ongaarne de vernietiging der kloosters zou zien, evenzeer als hij de laatste sequestratie der kloostergoederen had afgekeurd.

DRENTHE.

Assen, 12 April. De Eerste Kamer heeft het wetsontwerp tot het verleenen van eene subsidie van *f* 200,000 voor het kanaal van Assen naar Groningen met algemeene stemmen op 1 na aangenomen. (*Zie hieromtrent het Bijblad.*)

— De nieuw benoemde Deurwaarder te Dalen *H. Schut* is Maandag jl. door de Regtbank alhier beëedigd.

— Te Gasselte heeft zich zekere *G. F.* door ophanging van het leven beroofd. Nopens de oorzaak, welke den ongelukkige tot deze wanhopige daad heeft geleid, verkeert men in het onzekere.

— Men verhaalt, dat tegen de uitvoering van den kunstweg van Haren naar Eelde weder moeijelijkheden zijn gerezen, die welligt het geheele plan in duigen zullen werpen, daar er bij de onteigening zwarigheden zijn ontstaan en de kosten daardoor aanzienlijk zullen verhoogd worden.

— Naar uit Donkerbroek wordt berigt, is aldaar in den nacht van ll. Maandag op Dingsdag op nieuw eene poging tot inbraak gedaan aan de behuizing van den heer oud-ontvanger *Talma*, doch werden de dieven ook ditmaal weder in tijds verjaagd en wel door de tegenwoordigheid van geest van den grijzen bewoner zelven, die reeds 82 jaren telt. De berigtgever hoopt, dat het de justitie moge gelukken, de daders van deze herhaalde pogingen tot inbraak, die de bewoners in dien omtrek verontrusten, op het spoor te komen. *Pr. Gr. Ct.*

— Men is in deze streken bereids met veenbranden begonnen; de aanhoudende droogte laat toe, dat dit nu reeds geschiedt; in den regel kan zulks eerst veel later plaats hebben.

— Ook in deze stad zijn de palen voor den Rijks-telegraaf gezet.

— Donderdag avond heeft men ook hier een buitengewoon verschijnsel aan de maan waargenomen; om de maan was nl. een boog; door deze boog en ook door de maan ging weder een nog veel grootere boog. Het verschijnsel leverde een prachtig gezigt op.

— Te ter Apel zal de Goede Vrijdag ook als Christelijke feestdag gevierd worden.

— De eerewacht te paard, die zal fungeren, als Z. M. de Koning dit jaar Assen bezoekt, is thans georganiseerd; tot kommandant is gekozen de heer Mr. *P. Oosting*, tot ordonnans-officier de heer *C. Baron de Vos van Steenwijk*; de vaandeldrager moet nog benoemd worden, terwijl ook het tenu nog niet definitief is vastgesteld.

* **Beilen, 11 April.** Ook alhier heeft de kerken-raad der hervormde gemeente besloten tot het doen bouwen van een arm-werkhuis, en daartoe reeds een stuk heideveld van ruim 7 bunders aangekocht.

* 't Getal kiezers in deze gemeente voor leden van de Tweede Kamer en de Prov. Staten bedraagt 95 en die van den gemeente-raad 166.

* **Appelscha, 8 April.** Gisteren heeft ten huize van den kastelein T. Cloo alhier de palmslag van eene groote uitgestrektheid Zandduinen, (waaronder ook de bekende Boschberg) en Heideveld, benevens de verhuring van Boekweitenveen voor den tijd van tien jaren plaats gehad. Het perceel Zandduinnen, waartoe ook de Boschberg behoort, groot 82 b. 76 r. en 90 el is verkocht voor *f* 900,00 en de geheele massa voor *f* 9259; terwijl de verhuring heeft opgebragt eene som van *f* 8358.

* **Hoogeveen, 10 April,** In de voorgaande week is alhier berigt ontvangen, dat, ten gevolge van een stormwind op de kusten van Afrika, voor ongeveer drie weken, van een koopvaardijschip drie personen zijn over boord geslagen, met dat ongelukkig gevolg dat deze personen, waar onder een schippersgezel of matroos uit deze gemeente, met name *G. Koster*, in de golven den dood hebben gevonden.

* **Borger, 7 April.** De Nederlandsche commissie voor Godsdienstig onderwijs heeft aan *H. Ulehake*, onderwijzer te Drouwenermond, een geschenk gezonden bestaande in onderscheidene uitnemende boekwerken, Zij deed het ter aanmoediging; gedurende eenige winters n.l. heeft die onderwijzer voor 't publiek bijbellezingen gehouden, iets dat vooral in deze kolonie heilzaam mag gerekend worden.

Meppel, 9 April. Gisteren avond heeft alhier in het heeren logement, onder het presidium van den heer *A. v. d. Vlies*, lid der provinciale Staten en landeigenaar te Havelte, eene vergadering van aandeelhebbers in het geprojecteerde scheepvaarts-kanaal, van hier langs Vollenhove naar de Zuiderzee plaats gehad. Er is besloten om, zoo spoedig mogelijk, zich per adres tot den raad der gemeente te wenden met het verzoek, om *f* 400 te erlangen tot goedmaking der kosten, bij voorloopige aankoopingen van te onteigene perceelen langs het kanaal. De heer *Elias*, ingenieur te Amsterdam, heeft de projecten van dit kanaal ontworpen en naar dit plan zijn de kosten, zoo wij meenen, in het geheel begroot op *f* 619,200. *Pr. Ov. Ct.*

— Het opkoopen van runderen wordt thans in deze omstreken druk gedreven, bijna dagelijks worden hier groote schepen met runderen bevracht en naar Holland vervoerd. Onder de gisteren van hier naar Amsterdam vervoerde runderen, bevonden zich vier vijfjarige ossen, die naar het oordeel van deskundigen, ieder wel een gewigt hadden van p. m. 2 á 3 duizend oude ponden en eene waarde van *f* 350 á *f* 400. *Id.*

Coevorden, 7 April. Het volgende droevige ongeluk had heden in het naburige dorp Laar plaats. De vrouw van den kleedermaker *R.* aldaar was met haar bijna driejarig eenig kind alleen te huis, waar zij met eenige huiselijke bezigheden onledig was. Op eens mist zij haar lieveling, zij snelt de deur uit, komt bij het gat, waaruit zij water scheppen, en vindt hetzelve daarin drijvende. . . . . Het was dood. *Hand.bl.*

* **7 April.** De dag van heden was niet alleen een kinderfeest, maar zelfs voor de ouderen van dagen, vooral voor hen, die belang stellen in het onderwijs en smaak voor zang hebben. Het openbaar examen der schoolkinderen werd gehouden, opgeluisterd door het zanggezelschap, hier opgerigt door onzen verdienstelijken hoofdonderwijzer *R. R. Rijkens*. Ten tien ure begaven de kinderen zich feestelijk uitgedoscht, paarsgewijze van uit de school naar de kerk, waar het zanggezelschap reeds plaats had genomen. De Stedelijke School-Commissie werd door het laatste begroet met een schoon uitgevoerd zangstuk, waarmede ook het examen van elke klasse werd afgewisseld. Zeer ter snede, toen de onderwijzer eene vraag had gedaan over de hoeveelheid der minuten, maakte hij ouders en kinderen opmerkzaam op de kortheid van den tijd voor het onderwijs, en drukte hen op het hart, die weinige oogenblikken niet ongebruikt te laten vervliegen. Wij maakten bij dit examen de opmerking, dat, is het niet een ieder gegeven populair te schrijven of te spreken, het eene bijzondere gave is, kinderen te onderwijzen en zoo af te dalen, dat de kleinsten den onderwijzer begrijpen kunnen. Deze gave, eene eerste behoefte voor den onderwijzer van lagere scholen, bezitten bij uitnemendheid onze onderwijzer *Rijkens* en zijn hulponderwijzer *Sijkens*. Deze eerste afdeeling van het feest op heden werd besloten met eene aanspraak van den Secretaris der plaatselijke School-Commissie Ds. *Pelinck* aan het zanggezelschap, 't welk hij, namens de Commissie bedankte daarvoor, dat zij door hunne zang dit feest opluisterden, en verder met eenige woorden de ouders en kinderen toesprak, waarna nog eenige stukjes gezongen werden. Door de zorg van den onderwijzer *Rijkens* is eenig geld te zamengebragt, waarvan heden een gedeelte werd gebruikt, om de kinderen op chocolade, wittebrood en beschuit te onthalen. Het overige zal gebruikt worden voor den aankoop van eene boekverzameling voor kinderen, een plan, hetwelk ieder moet toejuichen. Reeds lang verheugden de kleinen zich in het vooruitzigt van dit feest; langen tijd zullen zij er aan denken.

* **10 April.** Gister is der hervormde gemeente bekend gemaakt dat ook hier de Goede Vrijdag als feestdag zal gevierd worden. — De veemarkt op heden was druk bezocht, er waren p. m. 200 koebeesten, doch weinig paarden; de prijzen waren hoog, voornamelijk dragtigen waren duur.

* **Rolde, 8 April.** In de op gisteren gehoudene vergadering van den gemeente-Raad is tot Wethouder verkozen in plaats van wijlen *L. Wermelts* de heer *Albertus ten Oever* van Rolde.

RAADSVERGADERINGEN.

In de vergadering van den Raad der stad Meppel van 8 dezer is gelezen eene resolutie van H.H. Ged. Staten dezer Provincie, houdende uitnoodiging, om te berigten, of de Raad deszelfs besluit d.d. 22 Maart jl., betreffende de zaken met de Drentsche Kanaal-Maatschappij, ook zou willen intrekken, alvorens de termijn, tot wanneer hetzelve bij Kon. besluit van 28 Feb. jl. (*Stbl.* no 14) is geschorst, zou zijn verstreken. De Raad heeft besloten deszelfs besluit niet in te trekken, maar daarbij te persisteren.

Nog waren er stukken van den gecombineerden kerkeraad ingekomen, aangaande de afscheiding der Burgerlijke van de Kerkelijke administratie, ten opzigte van de algemeene armen. De raad heeft eene commissie benoemd om met het Armbestuur hierover te onderhandelen; de raad acht eene vereenigde administratie bij voortduring wenschelijk.

INGEZONDEN STUKKEN.

Winter-bijscholen in Drenthe.

Het is ieder Drenthenaar, die een gemiddelden leeftijd heeft bereikt, bekend, dat er sedert jaren in bijna iedere gemeente Winter-bijscholen bestaan, waar slechts gedurende de zes winter-maanden onderwijs werd gegeven, en des zomers de jeugd geen onderwijs genoot, of ze moest de hoofdschool bezoeken, hetwelk dikwijls om den verren afstand gebrekkig toeging. Thans wordt op meest alle Winter-bijscholen het geheele jaar door school gehouden. De onderwijzer ontvangt hiervoor gedurende de zes winter-maanden het schoolgeld der schoolpligtige kinderen, en des zomers wordt de bezoldiging op vele dier scholen, door de ingezetenen van 't gehucht, welke hunne kinderen op school zenden, betaald. Hoe wel dit op vele plaatsen nog al doenlijk is, is het echter zeer bezwaarlijk, vooral voor de geringere volksklasse. Eerst moeten ze den onderwijzer het geheele jaar de kost geven en dan nog de zomerschool bovendien bekostigen, hetwelk waarlijk te veel gevergd is, en dikwijls aanleiding tot ontevredenheid geeft.

Indien de gemeente-besturen zich de belangen dier ouders zoowel als van de onderwijzers aantrokken, zou er dan geene minnelijke schikking tot stand kunnen komen? Wij gelooven ja! Doch helaas! in vele gemeenten stuit men op de weinige belangstelling in deze zaak. Het hoofddoel is meer, kanalen en straat- of grindwegen daar te stellen, dan de ouders hunne kinderen te helpen opleiden tot goede burgers van den staat. Lag het alleen aan de hoofden der gemeente-besturen, wij gelooven, dat er spoedig verligting voor de ouders en verbetering der bijschoolhouders zou komen, want verre weg de meeste Burgemeesters stellen wezenlijk belang in 't onderwijs, doch ieder hoofd heeft maar eene stem, en vele raadsleden trekken zich de zaak slechts zoo verre aan, als 't in hun persoonlijk belang is, voor 't overige laten ze de ouders zorgen.

Welligt, leden van de gemeente-besturen! wordt u schielijk, of is u misschien door HH. Gedeputeerde Staten eene aannemelijke voorwaarde aangeboden, tot bevordering der goede zaak. Toont ook als goede verzorgers der gemeenten, dat ge belang stelt in 't onderwijs; niet alleen uwe hoofdschool, ook de bijscholen zijn aan uwe zorg toevertrouwd.

X.

---

hoenderfokkerij behoort, zoodat zijn werk het volledigste is, dat tot hiertoe over dit onderwerp bestaat. — Het bevat onder anderen de volgende wenken:

„'t Is opmerkelijk, dat er gewoonlijk zoo weinig zorg wordt gedragen, om de goede leghennen van de middelmatige te onderscheiden, waardoor het voordeel, dat de hoenderteelt konde opleveren, zeer verminderd wordt. Wanneer men toch in plaats van een hondertal hennen te houden, waarvan elk jaarlijks 70 à 80 eijeren legt (er zijn er, die 120 leggen), even zoovele heeft, die door elkander maar 35 à 40 leggen bedraagt de opbrengst naauwelijks de helft van het voordeel, dat er uit te trekken ware.

De hennen beginnen, in den regel, te leggen na den winter, die op hunne geboorte volgt. Geeft men nu in 't eerste jaar, dat zij leggen, op de kenteekenen der goede leghennen acht, en laat men de 3 of 4 daarop volgende jaren, op welken leeftijd zij de meeste eijeren leggen, alleen dezulken in 't hoenderhok bij elkander, die de vereischte kenteekenen in eene hooge mate bezitten, zoo moet dit, klaarblijkelijk, de grootst mogelijke winst afwerpen.

Deze kenteekenen zijn tweeërlei. De eerste vindt men in den kam en de lellen; hoe levendiger en donkerder scharlakenrood deze deelen op den tijd van 't leggen zijn, des te beter de leghennen. Op hetzelfde oogenblik, dat deze deelen eene hoogere kleur krijgen, worden daarentegen de oorschijven naast de lellen veel bleeker. Men meene niet, dat dit slechts schijnbaar is, doordien het bij het hoogere rood afsteekt: het is eene daadzaak, die ook ontleedkundig zeer goed te verklaren is. Bij middelmatige leghennen wordt de roode kleur van kam en lellen hoe langer zoo bleeker, de oorschijven daarentegen vuilwit en zelfs geelachtig rozenrood.

Het andere kenteeken is de vederbos romdom en vooral onder den stuit: hoe grooter deze bos is, hoe meer zij op eene artisjok gelijkt, die bijna in bloei staat, des te betere leghen, en omgekeerd."

De verdere inhoud van het boek heeft betrekking op de voortplanting en het mesten van 't gevogelte; men vindt hier met genoegzame uitvoerigheid alles bijeen, wat over deze dieren, hunne geheele natuurlijke geschiedenis, verschillende rassen, kruising, behandeling en voeding, en de beste middelen tot bewaring der eijeren en derzelver kunstmatige uitbroeijing bekend is.

—

Een kloek knaapje kocht een ekster, zat daarmede voor de deur en gaf hem wat te eten. Een buurman die stotterde, ging hem voorbij en zei: „goeijen morgen, Ha Ha Ha Ha Hans! kan uw ekster al p p p p praten? — „Wel zeker," antwoordde Hans, „en als hij 't niet beter kon dan gij, draaide ik hem den nek om." De spitsboef kreeg van zijn vader twee oorvijgen.

—

Eenige grasmaaijers slenterden te Amsterdam door de Kalverstraat, allen even als de ganzen, achter elkander, en nieuwsgierig links en regts in de winkels turende, terwijl zij menigen stoot van bakkers en slagersknechten ontvingen. De jongste mof ging achter aan. De stoet passeerde een papegaai, die het gezelschap naauwkeurig bekeek en even nieuwsgierig bekeken werd. Geen der Westfaalsche jongelingen had kennis aan het dier. Toen de laatste den papegaai was gepasseerd, riep deze op schellen toon: „*dag schurk*" !" De jongste mof, meenende dat het hem gold, schrikte. Was hij onbeleefd geweest? Misschien. Hij nam daarom een kort besluit, ten einde in de hoofdstad goed te maken wat hij misdeed. Zich haastelijk omkeerende, ging hij voor den papegaai staan, nam de pet af en zeide: „nem niet kwaolik mieneer! ik meende dat je een vogel ware!

—

Cuvier kon aan een tand van eenig dier zien, tot welke soort het behoorde en welke levenswijze het voerde. Eens droomde hij van den duivel en hij meende die te zien naderen met horens, boksvoeten en staart. „Wat," — riep de droomende Cuvier, — „woudt gij mij verslinden?" monsterde het gedrocht met het oog eens kenners en riep: „Horens en hoeven? Gras-vreter, gij doet mij niets!"

—

Het Petersburger dagblad laat op de mededeeling van den overtogt der Russen over den Donau, deze zamenspraak volgen:

Engeland en Frankrijk.
„Ruimt de Vorstendommen nu,
Of wij brengen oorlog U."
Rusland.
„Heden nog gaan we uit dat Land
Maar — 't is naar den andren kant."

Correspondentie.

Door omstandigheden zijn wij verhinderd, in dit nummer de oplossingen der charades, die nog niet zijn medegedeeld, op te nemen.

ADVERTENTIEN.

Heden beviel zeer voorspoedig van een ZOON J. J. KNIPHORST, geliefde echtgenoot van

J. A. WILLINGE GRATAMA.

ASSEN, 10 April 1854.

Eenige kennisgeving.

GIETEN, 8 April 1854. Heden beviel van een' ZOON W. M. F. RINSMA, echtgenoote van

DR. J. H. DAMMAN DE WITT.

Eenige kennisgeving.

KENNISGEVING.

De COMMISSIE uit het Provinciaal Geregtshof in Drenthe, belast met het afnemen der EXAMINA van de adspiranten voor het Notaris ambt, berigt, dat zij tot dat einde zal vaceren op Maandag den 29 Mei 1854 des voordemiddags te tien uren en zoo noodig op de twee volgende dagen aan het locaal van gemeld Geregtshof; zullende zij, die tot het bedoelde examen verlangen te worden toegelaten, zich bij een verzoekschrift aan haar moeten aanmelden voor of op den 13 Mei eerstkomende, met overlegging van de stukken, gevorderd bij art. 13 der wet op het Notaris ambt van den 9 Julij 1842 (Staatsblad no. 20.)

ASSEN, den 10 April 1854.

De Commissie voornoemd,

B. SERVATIUS. W. TONCKENS. J. H. WESTRA.

FIJNE BIEZEN MATTEN, tot belegging van KAMERS, en **sterke Vloermatten** te koop in het WERKHUIS te Assen.

ASSEN, 11 April 1854.

De Diaconie der Hervormde Gemeente te Assen,

E. K. BERTLING, Boekh.-Diaken.

UIT DE HAND TE KOOP:

25000 Ned. ponden bestgewonnen

HOOI,

Bij Mr. H. J. L. van der WIJCK.

ASSEN, den 7den April 1854.

Mr. J. C. VAN SLOOTEN, Notaris te Veendam, zal ten verzoeke van zijnen PRINCIPAAL, op

ZATURDAG DEN 15 APRIL 1854,

des voordemiddags te 10 uur,

ten huize van den Vallaatsmeester SAP, te Stads-Kanaal, gemeente Wildervank,

PUBLIEK VEILEN EN VERKOOPEN:

Plus min. 6 Bunder

BOVENVEEN EN ONDERGROND,

in de Zuidelijke Dwarsplaats nummer 2, markte van Exlo, Provincie Drenthe.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

PROVINCIE DRENTHE.

AANBESTEDING.

Op Dingsdag den 2den Mei des jaars 1854, des middags ten 12 ure, zal onder nadere goedkeuring door den COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie Drenthe, of bij deszelfs afwezigheid, door een der LEDEN van de GEDEPUTEERDE STATEN en in bijzijn van den waarnemenden HOOFD-INGENIEUR van den Waterstaat in het 3e district, aan het Locaal van het PROVINCIAAL BESTUUR te Assen worden

AANBESTEED:

Het doen van eenige vernieuwingen en herstellingen benevens het onderhoud van de verspreide RIJKSWERKEN en der HULLEN- en MANTINGER DIJKEN in de Provincie Drenthe, ingaande 1e Julij 1854, en eindigende ultimo December 1856.

Deze BESTEDING zal geschieden alleen bij INSCHRIJVING, overeenkomstig art. 9 des besteks.

Het bestek der bovengemelde aanbesteding, zal, boven en behalve aan het Locaal van het MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN en aan dat van het PROVINCIAAL BESTUUR der Provincie Drenthe, te Assen, ter lezing liggen, op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de bestekken van Waterstaats-werken in gemelde Provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende drie dagen vóór de besteding, de noodige aanwijzing, des gevorderd in loco worden gedaan, en voorts nadere informatie te bekomen zijn bij den waarnemenden HOOFD-INGENIEUR BRUNINGS en den INGENIEUR DE QUARTEL, beide te Assen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

VAN REENEN.

GOEDKOOP EN GOED!!

H. MEFFERT,

BOEK- EN PAPIER-HANDELAAR TE ASSEN

TEGENOVER HET GEREGTSHOF,

beveelt zich bij dezen minzaam aan tot het leveren van al het **DRUKWERK**, dat de *Gemeente-Besturen, Rijks- en Gemeente-Ontvangers, Kerkvoogden, Commiesen, Deurwaarders bij de Regt. Collegien, Deurwaarders bij de Dir. Belastingen en Particulieren* noodig hebben. Hij belooft eene prompte en civiele bediening, en deelt hieronder de prijzen van het DRUKWERK mede:

VOOR GEMEENTE-ONTVANGERS.

Rekeningen en Verantwoordingen (buitenvellen en binnenvellen,	4	"
Bijlagen tot de gemeente-rekening in ontvang	1½	cent.
dito dito in uitgaaf	2	"
Kennisgevingen tot inlegering van militairen voor plaatselijke belastingen. . . . de 100	75	"
Kennisgevingen van aanslag in de belastingen voor de honden . . . de 100	35	"
Waarschuwingen voor pl. belastingen . . per boek	40	"
Aanmaningen dito . . . "	40	"
Registers van Ontvang . (Binnen- en Buitenvellen)	3½	"
Maandstaat van den Ontvanger Litt. I	2½	"
Register van afgegevene mandaten	3½	"
Registers van Ontvang, Honden, Schoolgelden, Omslag en andere Ontvangsten	3½	"
Bijboek van uitgaven	3½	"
Kassa-boek	3½	"
Register van kwitantien voor accijns op geslagt en gemaal	2½	"
Register van kwitantien voor Prov. en Plaatselijke belasting op de dranken	2½	"
Maandstaat wegens de gemeentelijke belasting op de dranken	1½	"
Maandstaat wegens de gemeentelijke belasting op het geslagt en gemaal	1½	"

VOOR DEURWAARDERS VAN PLAATSELIJKE EN RIJKS-BELASTINGEN.

Dwangbevelen voor plaatselijke directe belastingen, de 100	90	"
Dwangbevelen van Rijks directe belastingen, model no. 9 de 100	90	"
model no. 10 de 100	90	"
model no. 11 de 100	90	"
Verklaringen van onvermogen, model no. 12 en 13 de 100	60	"
Processen-verbaal van arrest voor directe belastingen, de 100	*f* 1-25.	

VOOR KERKVOOGDEN EN KERKELIJKE ONTVANGERS.

Begrootingen	4	cent.
Tabellen van toelichting op den staat van begrooting	3½	"
Rekeningen en verantwoordingen	4	"
Plans van hoofd. omslag	3½	"
Plans van uiteenzetting van hoofd. omslag (binnenvellen en buitenvellen)	3	"
Opgaven van optreding en aftreding van kerkvoogden	1	"
Lijsten van stembevoegden (buiten- en binnenvellen)	3	"
Converten voor brieven van kerkvoogden aan het Prov. Collegie, de 100	40	"
Verzoek aan den Kantonregter om kosteloos te procederen	1½	"

VOOR RIJKS-ONTVANGERS.

Declaratoiren voor het patentregt . . . per boek	*f* 0.30	
dito voor het personeel "	- 0.30	
dito voor slijters in wijnen. de 100	- 0.40	
dito voor kramers en vreemde koopl. "	- 0.40	
Acten van personele borgtogt voor den turf "	- 0.40	
Aanvragen tot inlegering van militairen "	- 0,40	
Waarschuwingen directe belastingen, het boek	40	"
Aanmaningen tot betaling, het boek	40	"

VOOR MOLENAARS.

Aanvrage om 's nachts te malen . . . de 100	40	"

VOOR GEMEENTE-BESTUREN.

Processen-verbaal van den schouw der wegen en waterlossingen	1½	cent.
Afschriften daarvan	1½	"
Negatieve Processen-verbaal van den schouw	1	"
Staten van leerlingen op de scholen	1½	"
Stembriefjes voor leden van den Gemeente-raad, de Prov. Staten en de Staten-Generaal . . de 100	40	"
Oproepings-brieven van Kiezers (Gemeente-raad, Prov. Staten en Staten-Generaal) de 100 (des verkiezende worden de namen der Voorzitters van de Gemeente-raden hier onder gedrukt.)	70	"
Getuigschiften van gezondheid van vee . . de 100	40	"
Certificaten wegens verandering van woonplaats	1½	"
Signalementsstaten van behoeftigen . . . de 100	*f* 1,25	
Register van ingekomene stukken . . . per vel	2½	cent.
Lotingsregister voor de schutterij (Buitenvellen, Binnenvellen)	3	"
Oproepingsbrieven voor Raadsvergaderingen . de 25	22	"
Algemeene rol (Buiten- en Binnenvellen)	3½	"
Bijzondere rol (Buiten- en Binnenvellen)	3½	"
Attestatien de vita voor pensioenen	1½	"
Certificaten van onvermogen, *a.* om kosteloos te procedeeren, *b.* voor het regt van successie, *c.* tot voltrekking van een huwelijk . . per 100	40	"
Binnenlandsche paspoorten	1½	"
Consenten tot begraving . . . per 100	30	"
Extracten uit het Register van den Burg. stand	2	"
Processen-verbaal van inlevering van stembriefjes	2½	"
Processen-verbaal van opening van stembriefjes	2½	"
Nationale Militie: Orders aan verlofgangers de 100	40	"
Oproepings-brieven voor verlofgangers . . de 100	40	"
Modellen litt. BB, K, N U, Q	1	"
Nominative Staten Litt. D.D.	6½	"
Extract-Staten modellen Litt. D.D.	2½	"
Aanvragen om Certificaten Litt. L.L.	1	"
Certificaat voor verlofgangers Litt. H.H.	2	"
Opgave van personen, aan wie het Certificaat van voldoening niet kan worden uitgereikt	2	"
Oproeping om voor de militie-raad te verschijnen	1	"
Bevelschriften tot betaling	1	"
Register van uitgegeven gezegelde patenten,	2½	"
Gemeente-begrootingen (buitenvellen en binnenvellen, per vel	4	"
Kohieren van hoofdelijken omslag (buiten- en binnenvellen)	3½	"
Recapitulatien op die kohieren,	1	"
Kohieren van schoolgelden	3½	"
Kohieren van belasting op de honden	3½	"
Kabellen van wegen	6	"
Tiencedels	3	"
Bevolkings-Register . . . per vel	5½	"
Couverten aan Burgemeesters en aan den heer Commissaris des Konings . . . per 100 stuks	40	"

VOOR DEURWAARDERS.

Dagvaardingen voor het Hof	1	"
dito voor de Regtbank	1	"
dito voor den Regter-Commissaris	1	"
dito voor den Kantonregter	1	"
Exploiten van voorloopige aanhouding	1	"

VOOR COMMIESEN.

Processen-Verbaal van benadering van vee . de 100	*f* 1.00	
Processen-Verbaal van bekeuring . . . "	- 1.30	
Molenlijsten . . . "	- 0.40	

VOOR TOLGAARDERS.

Staten van opbrengst der tollen	1½	cent.

VOOR ADVOCATEN.

Volmagten	1	"

VOOR PARTICULIEREN

Opgaven om verandering in de kadastrale stukken	1	"
Aangiften ter bekoming van vrijdom wegens de stichting van een gebouw op woesten grond	1	"
Aangiften ter bekoming van vrijdom wegens ontginning.	1	"
Kwitantiën . . . de 100	40	"
Wissels . . . "	40	"

Hetgeen hierin niet met name is genoemd, zal ten spoedigste op aanvrage, in evenredigheid van de hierboven staande prijzen, geleverd worden.

Verder beveelt hij zich aan tot het leveren van alle **SCHRIJF- en KANTOOR-BEHOEFTEN** en het leveren van alle **BIND- en DRUKWERK.**

NB. De **derde druk** van het beroemde werk van

ZSCHOKKE, UW HUISBOEK,

in Linnen band à **f 1,50**, is mede voorhanden.

ASSEN, 1 April 1854. H. MEFFERT.

BURGERLIJKE STAND.

HOOGEVEEN, 2—9 April. *Ondertr.* E. S. Gort met A. Dekker; K. Kikkert met E. Booij. — *Geh.* W. Meinen met G. Kasper; J. T. Kroezen met A. Benjamins. — *Bev.* A. Streutker, geb. Thalen, van z.; C. Strijker, geb. Dekker, van d.; F. A. Meenderman, geb. van Regteren, van z.; G. Wind, ongehuwd, van z.; J. van Eck, geb. Thalen, van z.; L. Bijl, geb. Vensman, van d.; H. Veldman, geb. Scholten, van z.; A. Kleine, geb. Smit, van d. — *Overl.* F. L. Branhoffden, 11 m.

SMILDE, 2—9 April. *Geh.* H. Schepers met W. van der Veen. *Bev.* J. Hummel, geb. Bies, van z.; T. Heins, geb. Post, van z.; M. de Vries, geb. van Zwol, van z.; A. de Vries, geb. Kroon, van d.; F. Mulder, geb. Oosterga, van z.; J. Oldenkamp, geb. de Vries, van z.; J. de Vries, geb. Oldenkamp, van d. — *Overl.* A. Doek, 2 m.; L. Klunders, wed. J. Ensing, 64 j.; J. J. Seidel, ¾ jaar.

MEPPEL, 1—8 April. *Ondertr.* F. Meijer met M. Klinge; D. J. Flierman met L. van Veen; R. Kok met A. Wildeboer; G. Elevelt met W. Plikket; T. Ogterop met J. C. Telder. — *Geh.* J. de Groot met R. Hulleman; J. Akkerman met E. Bonnes. — *Bev.* J. P. Westerbeek, geb. van Maassen; T. Brouwer, geb. Boxem. — *Overl.* G. Vogelvang, 5 j. en 11 m., vr.; L. Vlot, 2 m., vr.

COEVORDEN, 2—9 April. *Ondertr.* G. Vloedgraven en L. Bouman; J. L. Coelingh en L. Hofman, ingeschreven te Steenwijkerwold.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 11 April.

Tarwe, Jarige	70	N.pd.	*f* 14.00	Boekweit, zand 63 N.pd. *f*	0.00
" N. Oml.	68	"	" 11.50	" " 65 " "	8.20
dito.	70	"	" 12.10	" veen 64 " "	7.65
" " Old.	68	"	" 11.40	" " 66 " "	8.05
" " "	70	"	" 12.50	Paardeboonen. *f* 7.50 à	8.00
Rogge, N. Inl.	66	"	" 10.10	Groene Erwten. " 12.00 à	13.00
" " "	68	"	" 10.50	Graauwe " " 10.00 à	11.00
" " "	70	"	" 10.90	Koolzaad . . . *f* 11.75 à	12.00
Haver. N. dikke	40	"	" 4.35	Gort, grove . . " 11.00 à	12.00
" "	48	"	" 5.00	Gort, parel " 15.00 à	18.00
" Voer	35	"	" 3.70	Olie, raap per vat 27.00 à	00.00
" "	40	"	" 4.20	Raapkoeken . . . à	00.00
" Zwarte	35	"	" 3.50	Lijnkoeken . . . 00.00 à	00.00
" "	40	"	" 4.10	Boter ¼ ton. . . 00.00 à	00.00
Garst, N. wint.	54	"	" 6.20	Boter ⅛ " . . . à	00.00
" " "	56	"	" 6.55		
" " zomer	56	"	" 5.60		
" " knob.	60	"	" 6.50		

Bij meerder aanvoer van meest alle artikelen waren koopers niet vlug en moest men al wederom lager verkoopen. — Tarwe 25, Rogge 20 en Boekweit 10 a 15 cent lager. — Garst ook 15 a 20 cent minder, met geringe handel. — Haver, dikke, de zware soorten 10 en ligtere 5 cent lager, ook zwarte iets minder gedaan, overigens stil.

ZWOLLE, 7 April. Tarwe f 14,25 a f 17.00. — Rogge f 11,00 a 11.50. — Boekweit f 8.00 à f 9,00. — Aardappelen f 3,00 à f 5.00. — Boter per ⅛ ton f 21,25 à 21,75; per ℔ f 0,90 a *f* 1,05.

STEENWIJK, 10 April. Rogge *f* 10,50 à 11,30. Boekweit *f* 0.00 à *f* 0.00. — Boter per ⅛ ton 21,75.

OLDEMARKT, 8 April. Boter ⅛ vat *f* 22,00 a *f* 22,12^5.

AMSTERDAM, 10 April. TARWE lusteloos, alleen bij gerijven aan consumtie tot vorige prijzen; 128 ℔ witb. Poolsche *f* 505; 129 ℔ bonte dito *f* 505; 128 ℔ dito *f* 500; 129 ℔ nieuwe Munstersche *f* 428. De in veiling geweest zijnde 41 last 128 ℔ bonte Poolsche Tarwe is tot *f* 468 opgeh. en circa 7½ last 124 ℔ dito tot *f* 420. — ROGGE bij partij lager afgegeven, bij gerijven tot vorige prijzen aan consumtie; 121 ℔ Amerik. *f* 360; 119 ℔ nieuwe Odessa *f* 315 bij partij; 120 ℔ nieuwe Munstersche *f* 325; 120 ℔ n. Donau *f* 320; 118 ℔ nieuwe Archangel *f* 330; 115 ℔ oude Gedroogde *f* 316. — GARST flaauw; 100 ℔ Vriesche Zomer *f* 187; 102 ℔ dito *f* 191. — HAVER prijshoudend; 76 ℔ n. Noord-Holl. Voer *f* 142; 80 ℔ Dikke *f* 160 [illegible] *f* 175. — BOEKWEIT. [illegible] prijshoudend; 123 ℔ Nijkerker *f* 255; 120, 123, 125 ℔ Holsteinsche *f* 261, 270, 275; 120 ℔ Oostvriesche *f* 250. — KOOLZAAD hooger betaald; Fransch £ 59; Pommer Röbs £ 64; op 9 v. Olie in April £ 71,50; Nov. £ 67,50. — LIJNZAAD zonder handel. — RAAPOLIE dadelijk en het Voorjaar merkelijk hooger, Najaar iets aangenamer; op 6w. *f* 40,50; Vl. *f* 39,25, 50; 1o Mei *f* 39.25, 75; Sept. *f* 37,50, 38; Oct. en Nov. *f* 37,75, *f* 38; Dec. *f* 38, 25. — LIJNOLIE willig; op 6w. *f* 38; Vl. *f* 36,75, 37; 1o. Mei *f* 36,50, 75; Najaar *f* 37, 25. — HENNEPOLIE op 6w. *f* 41,25; Vliegend *f* 40. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks *f* 80. a 85. — LIJNKOEKEN per 104 stuks *f* 11,50 a 16,50.

MOUTWIJN tot *f* 19 per vat kont met minder vraag. — JENEVER 100 pCt. Amst. proef *f* 23,50 a 24 per vat kontant.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 10 April 1854.

			GEBLEVEN.				GEBLEVEN.
Nederl. W. S.	2½	pct.	55[illegible]	*Polen*, Oblig.	4	pct.	83
" "	3	"	66[illegible]	*Spanje*. Oblig.	1		17[illegible]
" "	4	"	83[illegible]	Obligatien	3		36[illegible]
Amort. Synd.	3½	"	83[illegible]	Binnenl.			[illegible]
Handelm.	4½	"	113	Amortisable			[illegible]
O.I. Leening	4	"	83⅛	Bewijz. Coup.			[illegible]
Aand. Holl. Spoorw.				*Oostenrijk*,			
Aand. Rijn Sp.	4½			Oblig. Goll.			
Haarl. Meer	5			" Metall.	5	"	[illegible]
Russ. Ob. Hope	5	"	105⅝	" "	[illegible]	"	[illegible]
Dito 1828/29	5	"	[illegible]	" "	2½	"	30½
Cert. 1831/33	5	"	[illegible]	*België*, Cert.	2½	"	[illegible]
Dito 1840	4	"	71[illegible]	Rothschild	2½	"	44[illegible]
Dito Stieglitz	4	"	72[illegible]	*Portugal*. Oblig.			32
Ins. in Amst.	6			Amsterdam. Bank-Actie			
Cert. van dito	5	"	056[illegible]				

TER DRUKKERIJ VAN GRATAMA, TE ASSEN.

Bijblad bij de Provinciale Drentsche en Asser Courant van 12 April 1854.

Buitengewone Vergadering van de Provinciale Staten van Drenthe van 11 April 1854.

Te elf uur opent de Voorzitter de vergadering. Tegenwoordig zijn alle leden, behalve de heeren *W. L. Tonckens*, *J. Tonckens*, *de Milly* en de nieuwbenoemde leden *A. Roelink*, Mr. *H. Pelinck* en Mr. *L. Carsten*.

De Griffier leest het Kon. besluit, houdende magtiging tot het bijeenroepen dezer vergadering.

Tot het onderzoeken van de geloofsbrieven der nieuwbenoemde leden wordt eene commissie benoemd, bestaande uit de heeren *J. T. Homan*, *v. d. Vlies* en *Slingenberg*. De vergadering wordt inmiddels een kwartier uur geschorst.

Na heropening der vergadering brengt de Commissie bij monde van den heer Mr. *J. T. Homan* rapport uit en concludeert tot toelating der nieuwbenoemde leden.

De vergadering vereenigt zich met het rapport; de Griffier leidt de nieuwbenoemde leden binnen; deze leggen de gevorderde eeden af en nemen zitting.

Daarop wordt overgegaan tot het trekken voor de Afdeelingen, overeenkomstig het Reglement van orde.

De Griffier leest een brief van Ged. Staten, houdende voorstel, om art. 6 van het Reglement op het verleenen van subsidiën uit de Prov. fondsen te wijzigen in dier voege: „op de gesubsidieerde wegen zullen „geene hoogere tollen worden geheven dan het bedrag, „dat op de Rijks-bevloerde wegen wordt gevorderd." Thans bepaalt art. 6, dat op de gesubsidieerde wegen **geen hoogere tol mag worden geheven dan drie vierde van het bedrag, dat op Rijkswegen gevorderd wordt. Deze bepaling is door sommige ondernemers als een groot bezwaar aangemerkt, daar daardoor het bedrag der inkomsten aanmerkelijk minder zou worden, als anders het geval zou zijn. Ged. Staten begrijpen, dat deze bepaling ook zeer goed kan gemist worden, daar de Staten bij iedere aanvrage om subsidie voor een weg zoodanige bepalingen kunnen maken, als zij noodig oordeelen, terwijl er ook geen reden bestaat, om in den regel op gesubsidieerde wegen, zoo die goed onderhouden worden, minder tol te doen heffen, dan op Rijkswegen. — Ter visie en morgen aan de orde.**

Opvolgelijk worden daarop gelezen vier brieven van Ged. Staten, houdende evenzoovele voordragten omtrent den aanleg van kunstwegen van *Coevorden* naar *Dalen*, van *Zuidlaren* naar *Gieten*, van *Steenwijk* naar *Vledder* en van *Assen* naar *Beilen*. Ged. Staten stellen voor, om voor alle deze wegen subsidien uit de Prov. fondsen te verleenen van 25 procent; zij geven te kennen, dat zij van de eene zijde gaarne door het voordragen van een ruim subsidie de verwezenlijking der plannen zouden willen bevorderen, doch van de andere zijde de krachten der Provincie in verband met de meerdere ontworpen plannen niet mogen uit het oog verliezen. Naar hun gevoelen zouden de ondernemers op een gelijk subsidie van Rijkswege aanspraak kunnen maken, waardoor de bijdragen tot 50 procent zouden gebragt worden.

De kosten van het daarstellen van den weg van Coevorden naar Dalen zijn geraamd op *f* 21931-40. dat is *f* 6-„ per strekkende el, van dien van Zuidlaren naar Gieten langs de rigting over Annen op *f* 34396 en langs de rigting over Anlo op *f* 36427.50, van dien van Steenwijk naar Vledder op *f* 30.000 of ongeveer *f* 3-„ per strekkende el, en van die van Assen naar Beilen op *f* 74599-„.

Ten aanzien van den weg van *Zuidlaren* naar *Gieten*, waaromtrent tusschen twee rigtingen moet gekozen worden, geven Ged. Staten te kennen, dat naar hun oordeel de Staten, ingevolge de bepalingen van het Reglement, de bevoegdheid hebben, om, als voorwaarde bij het verleenen van subsidie, te bepalen, langs welke rigting de weg zal aangelegd worden, terwijl zij adviseren, om de voorkeur te geven aan de rigting over Anlo, vooral ook omdat dit oude dorp door de stichting van twee nieuwe kerkgemeenten in de burgerlijke gemeente van dien naam en door de verplaatsing van het gemeente-huis naar *Eext* veel schade heeft geleden, en deze rigting ook meer is in het Provinciaal belang.

Ged. Staten stellen voor, om aan de subsidien voor alle deze ontwerpen, behalve de voorwaarden in het betrekkelijk Reglement vervat, de voorwaarde te verbinden dat de uitbetaling van het subsidie niet zal plaats hebben, dan nadat de ondernemers zich zullen verbonden hebben, om de wegen duurzaam in een goeden staat ter beoordeeling van Ged. Staten te onderhouden.

Alle deze brieven en bijbehoorende stukken worden ter inzage van de leden nedergelegd en zullen nader aan de orde worden gesteld.

Twee adressen van het bestuur van het IXe landhuishoudkundig congres, om de subsidie, welke de Provincie aan het Genootschap ter bevordering van den Landbouw toestond, om dezelve ten nutte van den landbouw, bij gelegenheid van het congres aan te wenden, van *f* 600-„ tot *f* 1000-„ te verhoogen, en toe te staan, dat dezelve voor eene algemeene en niet bloot voor eene Provinciale tentoonstelling gebezigd worden, zijn gesteld in handen van de heeren *Meursing*, *H. G. van Holthe v. Echten*, *Carsten*, *Oosting* en *C. W. E. Kijmmell*.

Ged. St. leggen twee begrootingen van de kas adpios usus over, de eene voor 1854 en de andere tot aanvulling van die over 1853. In handen eener Commissie, bestaande uit de heeren *Sluis*, *Vos*, *J. T. Homan*, *Nijenhuis* en *Hoenderken*.

Daarop wordt de vergadering gesloten en de volgende bepaald op morgen te een uur.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GEN.

Het voorloopig verslag in de Tweede Kamer der Staten Generaal, nopens de regeling van het armbestuur opgemaakt door de heeren *van Heiden*, *van Golstein*, *ten Cate*, *Slicher* en *Groen*, is openbaar gemaakt.

De indruk, door dit wets-ontwerp *te weeg gebragt bij de overgroote meerderheid*, was vergelijkender wijze gunstig. Het bevatte niet, zooals vorige ontwerpen, het verderfelijk beginsel van *algemeene Staatszorg* en ook niet de strekking om de *kerkelijke* en *bijzondere liefdadigheid* aan banden te leggen.

Opmerkelijk was in 't oog der Kamer de drieledige verklaring der regering:

1o. dat, de vorige aangeboden wets-ontwerpen omtrent de kerkelijke en bijzondere liefdadigheid verder zijn gegaan, dan de aard der zaak medebragt;

2o. dat, hoe de kerk dit gewigtig deel harer roeping ook volbrengt, dit den aard der zaak niet kan veranderen, noch den Staat bevoegdheid geven, de taak der kerk over te nemen of haar te noodzaken, hare inzigten aan de zijne ten offer te brengen; en

3o. dat de Staat verpligt is te waken, en dus enkel eene policie-zorg uit te oefenen met opzigt tot de armoede.

De *armverzorging* is, volgens de strekking van het ontwerp, eene *zedelijke* verpligting, rustende op de *vrijwillige godsdienstige liefdadigheid*.

Een aanzienlijk getal leden echter had tegen de voordragt menig *onoverkomelijk* bezwaar. Het vond er bepalingen in, die aandruischen tegen het regt der gezindheden en der kerkelijke en bijzondere instellingen van weldadigheid, en die tevens de grenzen overschrijden eener policie-zorg. Zoo begeeft zich de wetgever in art. 7, 10, 11 en 12 op een gebied, dat het zijne niet is, terwijl art. 20, 21 en 25 de kiem bevatten van eene Staats-armenzorg en daartoe zelfs wettelijke regelen geven.

Meer andere bepalingen behelzen voor vele leden insgelijks onoverkomelijke bezwaren.

Zonder de *memorie van toelichting* zou het wets-ontwerp bij velen vrees doen ontstaan, dat de Regering het stelsel van de overige ontwerpen, *ofschoon in meer gematigden geest*, was gevolgd.

Er was echter wijziging in dit stelsel te brengen, in de vorige niet, zonder geheele omverwerping van systeem.

Er waren ook leden, die beter tevreden waren met het ontwerp, hetwelk het beginsel aanneemt: de ondersteuning der armen is een *zedelijke pligt*, rustende op vrijwillige liefdadigheid. De Staat had echter tot pligt om over den stand der armoede een wakend oog te houden.

Ook waren er leden, die dit ontwerp ten eenenmale afkeurden. Zij wilden in het armbestuur *kracht* en *eenheid*, en daartoe moesten ook de *kerk* en de *bijzondere instellingen* aan de *wet* onderworpen worden. Dit ontwerp laat alle armenzorg, tegen de bedoeling van de grondwet, los. Dit was tegen de veiligheid van het algemeen en van den Staat. Zij juichten daarom vorige ontwerpen toe. Het ontwerp, nu in behandeling, hinkt op twee gedachten. Het wilde voldoen aan *vrije* en aan *voorwaardelijke* liefdadigheid, en van daar tegenstrijdigheid in de bepalingen.

De voorstanders van *vrijheid* en *autonomie* der gezindheden zagen alzoo menige bepaling in het wets-ontwerp, welke *bestaande regten* verkorten, doch onder hen waren er ook niet weinigen, die den Staat de bevoegdheid toekenden, om de noodige inlichtingen te vragen, en des noods *met klem* te eischen. Hoe toch anders te *waken* tegen de armoede, als men die niet kan ontdekken?

Men zegt, die inlichtingen zullen *redelijker* wijze niet worden geweigerd, maar hoe als dat *onredelijker* wijze geschiedt?

De leden, die vorige ontwerpen nog niet voldoende achtten voor de staatszorg, waren natuurlijk met de beginselen van dit ontwerp, noch met de beschouwing van § 2 geenszins te vreden. De staat is, volgens hun gevoelen, verpligt, om ter wille van de *algemeene veiligheid*, den *gemeenen* vijand in het oog te houden en zoo mogelijk te overwinnen.

Naar aanleiding van § 3, werd er gevraagd: wat beteekent het woord *armbestuur?*

De meerderheid antwoordde: in zooverre het als een onderwerp van wettelijke regeling mag worden beschouwd, kan daar niet mede bedoeld zijn, *dat* armbestuur, hetwelk uit den aard der zaak en in verband met de scheiding van Kerk en Staat, opgedragen is aan de Christelijke liefdadigheid maar alleen *dat*, hetwelk van de Regering of den Staat uitgaat.

De *memorie van toelichting* zegt: dat de wijze der regeling van art. 195 der Grondwet, bij gemis van nadere duidelijke aanwijzing, overgelaten is aan de wijsheid en het oordeel van een gewoon wetgever. Dat bevreemde velen, en die gevolgtrekking scheen eenigzins te ver gedreven. In den geest, die de herziening der Grondwet in 1848 beheerschte, was toch een leiddraad te vinden, tot rigtige interpretatie van dat artikel, en die geest was immers onloochenbaar eerbiediging der nationale regten en vrijheden en van volkomene zelfstandigheid van al wat tot de kerk behoort en van haar uitgaat.

Enkele leden wilden zelfs art. 195 der Grondwet wijzigen, als daarin een andere dan die onbeperkte en alles omvattende zin lag.

Eene naauwkeurige en uitgebreide statistiek der armoede achtten vele leden hoogst nuttig; doch anderen deelden dat gevoelen niet. De Regering had, volgens hen, niets meer te openbaren, dan door haar, op *haar gebied*, was verrigt. Het verslag behoeft dus niet te treden in de verrigtingen van de diaconiën en onnoodig is dan ook het vragen van mededeelingen dienaangaande, ja geenzins wenschelijk.

De groote en eenige vraag is dus, of de Staat het regt heeft om zulk eene mededeeling te eischen.

De meerderheid beantwoordde dit *ontkennend*.

Maar al was de eisch geoorloofd, dan was het onraadzaam de diaconiën niet te eerbiedigen in hare eigenaardigheid, en onstaatkundig, weigerachtigen te straffen. *Weigerachtigheid* toch, zou het gevolg zijn van *vrees* voor toenemende inmenging van staatswege, die vrees zou aangroeijen naarmate de wet gestrenger werd, en dan zou het gevolg zijn: *overdrijving van straf, gebruik van den sterken arm, algemeen misnoegen en — belemmering der armverzorging!*

Met gemeen overleg en welwillendheid zou men, dit begreep de meerderheid, tot betere resultaten komen. Anderen meenden ook, dat eene volkomene, waarachtige bekendheid met den toestand der armoede in het gansche land, een onbereikbaar droombeeld was.

Nog anderen vereenigden zich echter, in deze opzigten, met het gevoelen der Regering. Zij vonden er geene *krenking* in van het regt der gezindheden, en wel voldoening aan de burgerlijke verpligting der Regering.

Nopens het beginsel van § 4: kerkelijke en bijzondere liefdadigheid is uitsluitend belast met de zorg voor de armen, was de meerderheid het eens met de Regering. Dat was ook overeenkomstig de regelen der wetenschap. Engeland bewees, dat de werking der *wettelijke* liefdadigheid *verderfelijk* mag heten. Hetzelfde verschijnsel openbaart zich ook *hier*, bij subsidien van de burgerlijke overheid. Vrijwillige liefdadigheid neemt af, naarmate de armenverzorging eene aangelegenheid wordt van den Staat. De staats-armenzorg doodt de vrijwillige liefdadigheid, en leidt onvermijdelijk tot eene armen-belasting.

Zeer vele leden meenden, dat deze beschouwingen niet zijn *die*, welke uit de wetsvoordragt zijn te trekken. Het begrip, in de *memorie van toelichting* gelegd, is hier en daar in het wets-ontwerp zelf niet te vinden. Dat ontwerp toch heeft kiemen van *verpligte* staatszorg ten aanzien van de armoede. Het zal dus in dat opzigt gewijzigd moeten worden.

Enkele leden gingen verder. Zij zagen de Regering op den verkeerden weg en geen ander middel tot redding, dan een *stoute greep en plotselinge verlating* van het ingeslagen pad.

Er waren weder enkele leden van een geheel tegenovergesteld gevoelen. Zij achtten de voorgestelde werken der vrije liefdadigheid, een ideaal, voor geene verwezenlijking vatbaar. Dat zou de uitkomst bewijzen. Het was echter eene gevaarlijke proefneming, die de wetgever niet mogt toestaan. De ondersteuning der armen is niet alleen een *zedelijke*, maar ook een *burgerlijke* pligt der Regering, zelfs in *haar* stelsel.

Bij deze wisseling van gedachten kwam ook de toestand van het pauperisme ter sprake. Velen beweerden, dat de armoede te zwart werd geteekend. Zoo had men gezegd dat er 's jaarlijks aan de armoede ten offer werden gebragt: *twintig* millioen guldens. Een der leden van de commissie van rapporteurs betoogde echter, dat de armoede werd verkleind. Enkele leden hielden het verslag van het armwezen over 1850 voor juist en geloofden diensvolgens, dat er te dien aanzien vooruitgang was ten goede.

Eenige leden beweerden, met het oog op het Hervormd Kerkgenootschap in verband met de vermeerdering van het pauperisme, dat *vermeerdering van ongeloof* gepaard ging met *vermindering van godsdienstige liefdadigheid*. Daardoor verslapte bij de kerkelijke besturen de kerkelijke tucht, en geschiedde de armbedeeling op ondoelmatige wijze, als de strekking hebbende om de veerkracht der behoeftigen uit te dooven, de armoede te vermeerderen en het vertrouwen op kerkelijke instellingen te knakken. Vandaar ook het toenemend getal bijzondere vereenigingen, om armen te gemoet te komen. Dat waren echter bezwaren, die als tijdelijk mogten worden beschouwd.

Bij § 5 gaven enkele leden hunne vrees te kennen, dat de Regering, toen zij dit wets-ontwerp opstelde, te veel vertrouwde op de gezindheid der verschillende kerkelijke instellingen van weldadigheid, om hare armen te verzorgen. Als nu de geneigdheid, zoo dikwerf gebleken, ook van burgerlijke en gemengde besturen, om den last van armenverzorging van zich af te schuiven en op anderen over te brengen, zich openbaarde, dan ontstond er willekeur, en deze zou vele armen in een toestand kunnen plaatsen, strijdig met de voorwaarden der openbare orde. De Regering gevoelde dat ook, en zeide daarom, dat het met den geest der wetsvoordragt niet strookte, de gesubsidieerde kerkelijke en bijzondere instellingen alleen omdat zij subsidie genieten, met de burgerlijke en gemengde gelijk te stellen. Daarom maakte het wets-ontwerp geen onderscheid tusschen de wel- en niet gesubsidieerden.

Vele leden echter achten deze opvatting wel degelijk in strijd met den geest van het ontwerp. Na de erkentenis toch der Regering, moesten subsidiën worden geweerd en een krachtig middel daartoe, zou zijn, gesubsidieerde instellingen aan de meest mogelijke bezwaren te onderwerpen. Anders zullen vele diaconiën gesubsidieerd wenschen te worden. Als nu, op zekere plaats, eene diaconie niet voorziet in de behoeften harer armen, dan zal, als maatregel van policie, de burgerlijke gemeente ondersteunen, maar dan betalen daartoe ook de leden van andere gezindten. Voorziet die in den nood hunner eigene behoeftigen, zoo betalen zij dubbel. Dan treedt de burgerlijke armenverzorging in de plaats der godsdienstige liefdadigheid.

In deze moeijelijkheid scheen niet volkomen te kunnen worden voorzien.

Een onderwerp, in onmiddelijk verband met de armenverzorging staande, is het verleenen van geneeskundigen bijstand aan behoeftigen. Vele leden noemden de geneeskundige armenverpleging in ons Vaderland treurig. Die soort van ondersteuning maakte een aanzienlijk bezwaar uit voor de armenkassen, en deze bijzondere zorg onttrok aan eigenlijk gezegde armoede, groote sommen. Werd zij overgebragt op burgerlijk gebied, dan zou zulks tot groote verligting strekken van de armenkassen en medewerken, om het subsidien-stelsel op eene onschadelijke wijze af te schaffen. Goede geneeskundige verpleging van behoeftigen zou tot voorkoming van veel armoede strekken en men vestigde dus daarop de bijzondere aandacht der Regering.

EERSTE KAMER DER STAT. GEN.

De Commissie van rapporteurs heeft omtrent het wetsontwerp tot het verleenen eener bijdrage voor den aanleg van een scheepvaartkanaal tusschen Assen en Groningen rapport uitgebragt; men verheugde zich over dit plan en velen meenden, dat de regering op dezen weg moest voortgaan; anderen oordeelden dergelijke rijkssubsidiën niet te moeten aanbevelen, terwijl ze de subsidie bij deze voordragt te hoog rekenden, ofschoon anderen meenden, dat het geheele werk voor regerings rekening hadde kunnen geschieden, met inbegrip namelijk der bijdragen van belanghebbenden.

In de zitting van 8 April heeft de Eerste Kamer zonder beraadslaging en met algemeene stemmen **aangenomen** de volgende ontwerpen van wet, als: 1. tot wijziging van hoofdstuk II der Staatsbegrooting voor 1853 (Kindergelden enz.); 2. tot wijziging van art. [illegible] der wet van den 12[illegible] 18[illegible] [illegible] de uitoefening der [illegible] visscherij, [illegible] van nationale schade, [illegible] nut van den aanleg van een [illegible] grenzen in de rigting van Antwerpen langs Roozendaal tot aan het Hollandsch Diep bij Roodevaart, met een zijtak van Roozendaal tot Breda.

Alvorens aan de orde werden gesteld de beraadslagingen sub no. 2 is door de commissie voor de verzoekschriften verslag uitgebragt op een adres van den gemeenteraad te 's Gravenhage, tot opheffing der belemmerde bepalingen voor de visscherij; nederlegging ter griffie.

Het ontwerp van wet, tot het verleenen eener bijdrage voor het scheepvaartkanaal tusschen Assen en Groningen, komt thans in discussie.

De heer *Kempenaer* kwam in [illegible] hetgeen in het verslag der comm. v. rapp. is in het midden gebragt: 1o. dat sommige leden de aansporing tot het verleenen van subsidien minder noodig achten; 2o. dat het twijfelachtig was, of eene subsidie als de onderhavige wel onder de rubriek subsidien kon worden gerangschikt. — Ten andere vroeg spr. of in het algemeen belang de mogelijkheid niet zou bestaan het kanaal van Leeuwarden naar Groningen, dat op één punt slechts door een dam van geringen omvang van het thans ontworpene zal gescheiden zijn, te vereenigen.

De *Minister van Binnenl. Zaken* heeft op een en ander geantwoordt: Dat de Kamer gerust kan zijn, want dat de regering niet overging tot het aanvragen van subsidie dan na rijp beraad en van het algemeen belang overtuigd te zijn, dat ja de subsidie hier aanzienlijk is, maar dat hier in de eerste plaats in aanmerking komt het algemeen belang, en dat zonder de subsidie van de zaak niets zou komen; dat daar zich eene particuliere maatschappij had opgedaan, welke alleen eene

subsidie vroeg, de regering geen reden zag als zelf handelende persoon op te treden, om zelve de onderneming te doen; dat de gevraagde vereeniging der beide kanalen voorzeker in het algemeen belang zou zijn, dat daartegen echter eenige bezwaren, zoo van wege den waterstaat als omtrent de defensie van Groningen bestaan, welke de minister thans echter niet bepaald kan opgeven; dat evenwel de beide zaken niet in een onafscheidelijk verband staan, zoodat dit later afzonderlijk zou kunnen geschieden, en dat bovendien de concessie nog niet verleend is, en men dus nog zou kunnen zien, wat in deze te doen.

De heer *de Kempenaer* heeft met deze inlichtingen genoegen genomen.

Het ontwerp is daarop met algemeene stemmen, op ééne na, die van den heer *de Villers de Pité*, **aangenomen.**

REDE van den heer **van der Veen** *in de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal, van 27 Maart j.l., over de verhooging van het Xe hoofdstuk der Staatsbegrooting.*

Mijnheer de President, slechts een enkel woord om mijne stem te motiveren. Ware de voorgestelde verhooging van het Xde hoofdstuk der Staatsbegrooting alleen het gevolg van de duurte der levensmiddelen of van de tijdsomstandigheden en dus van tijdelijken aard geweest, ik zou nu, evenmin als vroeger, wanneer dergelijke redenen een overigens naar mijne meening te hoog eindcijfer van dit hoofdstuk schenen te wettigen, daaraan mijne goedkeurende stem hebben onthouden.

Ik moet evenwel verklaren, dat hetgeen de Regering heeft aangevoerd in de Memorie van Beantwoording, mij ook nog niet er van heeft overtuigd, dat de Regering bij de discussie over de begrooting reeds niet in staat zou zijn geweest, voor zoover deze verhooging van bijzondere omstandigheden, destijds voorzeker reeds bestaande, afhankelijk en dus tijdelijk is, eene som daarvoor te ramen en bij wijziging in het ontwerp te brengen. Dan zou de begrooting der waarheid naderbij zijn gekomen, 't geen toch, zal eene begrooting aan het doel beantwoorden, volstrekt noodzakelijk is.

De Regering heeft nu bepaald verklaard, dat „zoover de uitgaven in dit wets-ontwerp voorgesteld, niet zijn een gevolg van de hooge prijzen van het brood en de fourages of van de scheeps- en wagen-vrachten, hetgeen verder voorgesteld is blijvend zal wezen" en „dat het eindcijfer der begrooting van oorlog, om op eene gepaste wijze in de behoefte te voorzien, ongeveer ƒ 12,000,000 zou dienen te bedragen."

In gewonen tijd van vrede en rust dus zou het budget van oorlog 12 millioen moeten bedragen.

Ik zal mij geenszins wagen aan eene discussie met den heer Minister van Oorlog over de berekening van dit cijfer: daarbij zou ik verre tekort schieten; maar ik veroorloof mij de meening, dat in tijd van vrede voor onzen Staat eene krijgsmagt, toereikend om de handhaving der wet des noodig door den gewapenden arm te verzekeren en de grenzen voor eenen onverhoedsen aanval te beschermen, gepaard aan onze natuurlijke verdedigingsmiddelen en geruggesteund door eene welingerigte schutterij, voldoende is te achten en tevens in verhouding kan blijven tot het eindcijfer van onze begrooting van uitgaven en *aan dit voorgestelde doel heeft immers, meen ik, onze krijgsmagt tot heden allezins voldoende beantwoord.*

Ook twijfel ik, bij de erkende bekwaamheid on[s] krijgsoversten geenszins of die betrekkelijk geringe krij[gs]magt kan, door doelmatige inrigting, de kern zijn v[an] een grooter leger, wanneer dit onverhoopt wordt g[e]vorderd.

Wierd onze onafhankelijkheid bedreigd, niemand z[ou] meer bereid zijn dan ik, om al hetgeen tot verdedigi[ng] noodig mogt zijn, toe te staan. Maar om toekomst[ig] *in tijd van vrede* een leger te onderhouden, dat ree[ds] als 't ware eenigermate op voet van oorlog zou zijn, immers zoodanig uitgebreid, dat het steeds berekend is onze onafhankelijkheid en het Rijk te verdedigen, tege[n] wien ons zou aanvallen, daartoe zou, durf ik gelooven, meer worden gevorderd, dan thans is gevraagd en da[n] *duurzaam*, niet enkel voor dit jaar, maar duurzaam o[p] te brengen, voor het volk mogelijk zou zijn.

Tenzij het mij blijke uit hetgeen de heer Minister va[n] Oorlog deswege nog mogt willen zeggen, dat ik d[e] Memorie van Beantwoording verkeerd heb begrepen, mag ik niet medewerken tot de *duurzame* verhooging van de begrooting van oorlog tot ongeveer 12 millioen, eene som, blijkens de ondervinding, niet volstrekt vereischt, om de krijgsmagt aan het doel, 't welk ik e[r] mij van voorstel, te doen beantwoorden en onevenredig aan hetgeen door andere takken der staatshuishouding mag worden gevraagd. Ik zal dus, ofschoon ik de tijdelijke verhooging had willen goedkeuren, aan dit wets-ontwerp mijne stem niet kunnen geven.

TER DRUKKERIJ VAN **GRATAMA**, TE ASSEN.